

Brassói Lapok

XL. évfolyam

168 szám.

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Szombat

1934. évi július 28

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre: Brassóban a kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 70 lej, máshol 74 lej. — Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — Külföldre: negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETESEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK LUGOST!

A német június 30 után — az osztrák július 25

Leverték a bécsi náci-puccsot, de Dollfuss halott

Steierországban még tart a harc a nemzetiszocialisták és a karhatalom között

Korodt grófot lelőtték — Rintelen öngyilkos lett

Hogyan halt meg Dollfuss kancellár

Németországba nyulnak a levert lázadás szálai

Bécs, július 27.

Amitől már régen tartani lehetett, ami a hitlerizmus örületének ismeretében az egyszerű logika szabályai szerint is elkerülhetetlennek látszott, bekövetkezett: Ausztria s persze főleg Bécs, a fővárosa, szerdán megérte a régóta esedékessé vált hitlerista puccsot. Valódi puccs volt, mindössze párszáz mindenre kész náci-bravó vakmerő, felelőtlenül és lelkiismeretlenül kalandos vállalkozása, amelyet bátran komolytalan operett-forradalomnak lehetne és kellene nevezni, ha nem csúcsosodott volna tragikumba azáltal, hogy Dollfuss kancellárnak, az osztrák politika megszemélyesítőjének életébe került.

A hisztériás, bődült hitlerizmus újabb bizonyosságát adta közveszélyességének. — Ausztriai hívei is megerősítették azt a szemléltető és felvilágosító jellemképet, a melyet Hitler június 30-ikán a nemzetiszocializmus igazi lényegéről, módszereiről és egész valójáról adott.

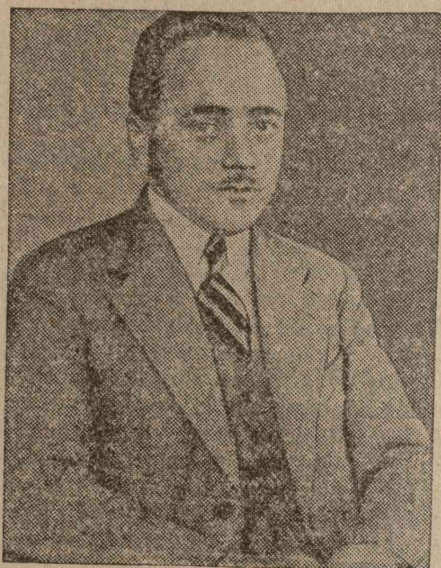
*

Mert mi történt szerdán déltől estig Bécsben és Ausztriában? A rémuralom, a gyilkosságok jegyében született és Németországban kormányra jutott hitlerizmus elvakult zászlóhordozói közül két-háromszáz náci-egény összállt, összeszövetkezett s álrúhába öltözve, állig fel-fegyverkezve megszállta a Ballhausplatzon levő kancellári hivatalt és a rádióközpontot. Előbbiben sikerült ottespíniök magát az általuk érthetően gyűlölt Dollfuss Engelbert dr. kancellárt, amint éppen a közbiztonság vezetőivel: Fey miniszterrel és Karwinsky államtitkárral tanácskozott. Dollfuss leölték, meggyilkolták. S ezzel csaknem egyidejűleg lepuffantották a rádió-studio egyik igazgatóját. Aztán eltorlaszolták magukat a két épületben s bár tudatában lehettek kalandos vállalkozásuk komolytalanságának, eszeveszetten lövöldöztek, öltek-gyilkoltak pusztítottak.

S tették mindezt egyrészt a Dollfuss-kormány elleni bosszúállás, másrészt pedig Ausztria népének a birodalmi német

néppel való testvéri egyesülés nevében. A nép azonban, amelynek állítólag szószólói és érdekképviselői gyanánt felléptek és lelkiismeretlen puccsra ragadtattak magukat, semmi számbajöhető jelét nem adta annak, hogy egyetértene velük, hogy velük tartana.

A bombamerénylőknek ide kellett jut-

DOLLFUSS

niok, akciójuknak szükségszerűen a puccsba, a talajtalan s tömegtelen, mondva csinált forradalmárok fejestágrásába kellett torkollnia. Már csak azért is, mert érezték, tudták, hogy már nem sokáig üzhetik gonosz játékokat, részben, mert a széles néptömegek nem tartanak velük, részben meg, mert vezérük, ideáljuk, a teliszájuan nagyhangú, de kétkulacos és megalkuvó Hitler, az osztrák kérdésben is a megalkuvás, sőt eredeti célkitűzései elárulásának a számkutájába húzódt meg.

*

Igen, Dollfuss államférfini tragikumától eltekintve, borzalmasan nevetséges és vérlázítóan felelőtlen operett-forradalom volt az a puccs, amelyet az egzaltált osztrák náci mozgalom csúfos csődjének

az érzetében elkövettek. Igazi hitlerista munka minden vonatkozásában. A minden erkölcsi gátlás nélküli bűnös kalandorpolitika teteje.

Hiszen nem fér hozzá semmi kétség, hogy a puccsisták esetleges győzelme okvetlenül súlyos háborús bonyodalmakat vont volna maga után. A három karhatalom, amely ünnepélyes nyilatkozatban biztosította Ausztria önállóságát: Anglia, Francia- és Olaszország, kiáltékppen azonban utóbbi, minden bizonnyal rögtön fegyveresen lépett volna közbe, hogy megakadályozza Ausztriának a Harmadik Birodalomba való bekebelezését. Mussolini nem egyszer kijelentette, hogy az Anschluss keresztülvitelének a megkísérlése egyértelmű a háborúval. S ugyanerre az álláspontra helyezkedett a kisantant, sőt Magyarország is.

Beláthatatlan következményei lehetnek volna annak, ha az osztrák náci-merénylek puccsa nem szorítkozik Dollfuss és néhány vidéki embere meggyilkolására. De még így, leverve sem igen marad megtorlatlanul a hitlerizmus ausztriai csápjának ez a merénylet csapása.

Szerdán, július 25-én nemcsak Ausztria adott szerencsétlen kormányrendszerre függött hajszálon, hanem Európa amugyis laza békéje. A náci könnyelmű handabandázása ismét majdnem elvettette a háboru csővját.

*

Ami Dollfuss egyéni, és az általa személyileg diktatori hatalommal folytatott politika tragédiáját illeti, ez sem mondható véletlennek. Végzetesüri kiteljesedés ez is. Abban a katasztrofális és fatális hibában gyökerezik, amelyet a „Milli-Meternich”-nek csufolt kancellár februárban elkövetett. Tulajdonképpen azért az eredendő bűnért lakolt most életével, amelybe február 12-én esett, amikor páncélos autókkal, gépfegyverekkel, ágyúkkal és tankokkal lépett fel a hitlerista veszély elhárítására és a demokrácia védelmében sikra szállt a bécsi munkásság ellen s vérfürdőbe fojtotta annak őszinte, becsületes törekvését a népruralom körülhatárolására.

A „Milli-Meternich” Mussolini karjaiba vetette magát, a Duce bécsi vezérképviselője lett. S amikor az olasz diktátor tanácsára, sőt mondhatnók parancsára, néresen lehengette az osztrák demokráciát, palójában maga alatt vágta el vakon a fát. Megsemmisítette legbiztosabb támaszát a hitlerista terror elleni küzdelemben. Mert az már régen bebizonyult tény, hogy az osztrák szociáldemokrácia kész volt őszintén együttműködni a keresztényszocializmussal a náci Németországból szított és erősített ostromával szemben. Dollfussnak azonban, helyesebben Mussolininak, nem kellett az a hatalmas és biztonságos napi erő, eltapostatta, ugyanakkor, amikor kesztyűs kézzel kezelte a szélső jobboldalt, ez egyre hevesebben előretörő nemzetiszocializmust.

Ahelyett, hogy a szociáldemokrácia jól megszervezett erejét használta volna fel, félelmében kegyetlenül szétrombolta azt s a hitlerizmussal a mesterségesen, gyorsfőzőn életre kellett ausztrófasiszmust próbált szembehelyezni. Azt remélte, hogy ezzel, meg Mussolini közbenjárásával sikerül megkímélni Ausztriát a hitlerista örülettől.

Keservesen tévedett. A hitlerizmust nem lehet a fasizmussal ellensúlyozni, hanem — amint a tapasztalatok mutatják — mindkettővel szembe kell állítani az igazi demokratikus erőket, mégpedig idejében, jóeleve, ahogyan ezt most a franciák a fasizmus-hitlerizmus elleni tömegesegfronttal teszik. Dollfussnak a maga mesterségesen kitenyészített ausztrófasiszta diktatúrájával nem sikerült letörnie a náci-rémuralmat, annyival is kevésbé, mert nyilván nagyon bizott abban is, hogy a Duce Velencében letárgyalta Hitlerrel a dolgot. Dollfuss a hitlerista veszélyt inkább diplomáciai uton és rögönbiráskodással vélte elintézhetőnek, korántsem úgy, ahogyan februárban a szociáldemokráciát elintézte.

Úgyes államférfinek tartották az osztrák kancellárt. Februári politikai tévedése azonban végzetévé vált Mussolini-imádatában megfedkezett arról, hogy még

NIVEA-val
a levegőre és napra!

Nivea-Creme: Lei 16.- — 72.-, Olaj: Lei 55.- si 85.-
Beiersdorf & Co. S. A. R., Braşov

azok is balra szoktak előzni, akik egyébként jobbra akarnak tartani.

A bécsi július 25-ike mindenestre újabb mementó, újabb véres figyelmeztető az európai és világközvélemény számára. Pótlólagos mutatást kaptunk a június 30-ikához a hitlerizmus természetéből és harci módszereiből, elvadult és mivel sem törődő erőszakosságából, abból,

hogy ez a politikai irányzat mindenre képes, nem riad vissza a legképtelenebb és legveszélyesebb kalandoktól sem.

A Hitler-diktatura persze Pilátus-módra mossa kezét. „Nem azonos”-t igyekszik megjátszani, elhárítja a felelősséget. Így diktálja ezt a „katonás náci-erkölcs”. A balul kiüjtött hadműveleteket el szokás nézni, csak a jelerőket vállalja magának a hadvezetőség.

A hitlerizmus azonban így is megkapja a magáét a bécsi puccsért nem csupán a világközvéleménytől és az érdekelt nagyhatalmaktól, hanem magától a német néptől is. Mert a véres szerdai hitlerista kaland végleg megadta a kegyelemdőfést az Anschluss eszméjének minden tekintetben. A birodalom és Ausztria német testvéreinek egyesülésének az eszményét jóidőre kompromittálta és eltemette a brutális, vad, középkori náci politika, amely eddig semmi mást nem tud felmutatni, mint kárhazatos kalandot, erőszakot, jogtiprást, terrort, vérengzést és — fiaszkókat, vereségeket.

Dollfuss áldozata lett annak a hibás politikának, amelyet eddig a hitlerizmussal szemben folytattak. Halála minden valószínűség szerint növeli az okulást, nem marad hatástalanul. A hitlerizmus és fasizmus malomkövei morzsolgatók, mert cserbenhagyta az egyedül célravezető, igazi demokrácia útjait és érdekeit. Sorsából bizonyára tanulnak nem csak a népek, hanem az államférfiak és politikusok is.

A bécsi rádiópalota a nemzeti-szocialista felkelők hatalmában

Huszonnégyóra telt el, de az események első pillanatainak rekonstruálása az elmentmondó híradások tömkelegében pontosan még mindig alig lehetséges.

Kétségtelen, hogy Dollfuss már előzetesen értesült a készülődésekről és ki is adta az ellenintézkedéseket, de mielőtt még az osztrák közbiztonsági szervek megakadályozhatták volna, a nemzetiszocialisták már akcióba léptek.

A délelőtti 11 órára kitűzött minisztertanácsot éppen a készülő puccsról kapott hír miatt szakította félbe Dollfuss és halasztotta délutánra, majd a kancellári hivatalban tanácskozássra ült össze Fey közbiztonsági miniszterrel és Karwinsky államtitkárral.

Ezalatt

a német tornászszövetség stiftgassei házában 300 nemzetiszocialista — más jelentések szerint mindössze csak 140 — átöltözött a bécsi helyőrség és a rendőrség egyenruhájába.

Két századba sorakozva léptek ki a kapun és felugráltak a kapu előtt várakozó teherautókra. A csapatokat két szabályszerű egyenruhába öltözött tiszt, egy őrnagy és egy százados vezették s így senkinek sem tűnt fel kivonulásuk.

A csoport nagyobbik része a kancellári hivatalba, egy kisebb csapat, nyolc ember, a Rawaga bécsi rádióközpont palotájába ment.

Akadálytalanul bejutottak a rádiópalotába, a kapu előtt két ember őrségnek maradt, a többi pedig a stúdióba sietett. Valószínűleg bent is cinkosok voltak, mert a hat ember eddig semmiféle ellentállásra sem talált és csak ekkor került eléjük a rádióhivatal Holt nevű tisztviselője. Holt meg akarta akadályozni a katonák benyomulását a stúdióba, mire a nemzetiszocialisták lelőtték. Ugyancsak lelőtték a rádió Czeja nevű igazgatójának soffőrtjét, aki véletlenül tartózkodott ott és Holt segítségére sietett.

Egyóra volt és a szpiker az időt akarta bemondani, amikor berontottak a nemzeti szocialisták és kényszerítették, hogy mondja be a Dollfuss-kormány lemondását.

A KANCELLÁRI HIVATAL MEGSZÁLLÁSA

A nagyobbik csoportnak ugyanakkor sikerült akadálytalanul elfoglalni a kancellári hivalt.

Az elfoglalásról számtalan verzió került forgalomba. A legvalószínűbb az a jelentés, amely szerint a meglepett Dollfuss, Feyt és Karwinskyt együtt találták a kancellári szobájában

az őrnagy és az alszázados vezetése alatt berohanó nemzetiszocialisták.

Az őrnagy revolverét Dollfussra szegezte és ráordított:

— Lemondani!

Dollfuss erőiesen rászólt:

— Nincs lemondás és lázadókai nem tárgyalok.

Az őrnagy ekkor intett a katonáknak, akik

Dollfussot elhurcolták a kancellári hivatalnak egy másik szobájába.

Az elfogott Dollfuss helyén Schuschnigg igazságügyminiszter intézkedett és megindult a harc a rádiópalota és a kancellári hivatal visszafoglalásáért.

Háromórás ostrom után sikerült a rádiópalotát a karhatalomnak visszafoglalni, de a kancellári hivatal ellen nem indítottak fegyveres ostromot, mert a felkelők azzal fenyegetőztek, hogy ostrom esetén kivégzik az elfogott minisztereket.

Ekkor még nem tudtak Dollfuss kan-

Dollfussot megölték!

Nyolc óra után jelentek meg a bécsi lapok különkiadásai, amelyekben az a meg nem erősített hír volt, hogy a nemzetiszocialista felkelők Dollfussot és Feyt lelőtték. Dollfuss meghalt, Fey súlyosan megsebesült.

Eltűztkor jelent meg a Neues Wiener Journal külön kiadása, amely jelentette, hogy

Dollfussot lőtték agyor, Feynek nem történt bántódása.

Éjfél után tilt össze a minisztertanács, amely a lázadók elvonulása ügyében kívánt dönteni. A megállapodás az lett volna, hogy szabad elvonulást biztosítanak a terroristáknak az esetben, ha senkit sem gyilkolnak le.

Dollfuss haláláról már tudtak, de az volt az értesülésük, hogy fegyveres ellenállás közben esett el,

közben aztán kiderült, hogy orvul legyilkolták.

A határozatot ekkor odamódosították, hogy nem adnak szabad elvonulást,

Schuschnigg beszéde a lázadásról és a német követ szerepéről

A kancellári hivatal visszafoglalása után Schuschnigg beszédet tartott a bécsi rádióban.

— Jól előkészített támadásról volt szó — mondotta a miniszter. Megállapítottuk, hogy a végrehajtó hatalom semmilyen formában nem vett részt a lázadásban.

A lázadó különítmény vezetője, aki őrnagy egyenruhában jelent meg, a valóságban csak őrzető volt.

A véderő, a rendőrség, csendőrség és az önkéntes alakulatok riadóját nyomban a lázadók

cellár meggyilkolásáról és — este nyolc órakor — a szövetségi kormány hivatalosan csak annyit közölt, hogy a kormány lemondásáról szóló összes hírek valótlanok, azonban Dollfuss kancellár, Fey közbiztonsági miniszter és Karwinsky államtitkár még a felkelők hatalmában vannak.

Miklós köztársasági elnök kijelentette, hogy semmiféle erőszakos aktust nem ismer el és amíg a kormány tagjait fogva tartják, a lázadók semmiféle tárgyalások érvényességét nem ismeri el. Figyelmezteti a lázadókat, hogy a kormány ellen elkövetett összes cselekmények felelősségét büntetést jelentik és statárium alá tartoznak.

A KANCELLÁRI HIVATAL VISSZAFoglalása

A felkelők nem fogadták el a kormányzat határozatát, hanem berendezkedtek védelemre a kancellári hivatalban.

A kormány 15 perces megdöntési időt adott a ennek letelte után a karhatalom ostromot indított a kancellári hivatal visszafoglalására.

A karhatalom gázbombával harcolt a terroristák ellen,

aztán megkezdte a behatolást a palotába. Rövid harc után a karhatalom győzött, a terroristákat elfogták és átadták őket a rögtönítélő bíróságnak.

A kancellári hivatal visszafoglalása után megállapították, hogy a terroristák az épületben vandál pusztítást vittek véghez és az épületben levő férfi és női alkalmazottakat egyformán súlyosan bántalmazták.

Tessék kívágni és eltenni!

13. sz. SZELVÉNY a B. L. júliusi regény-ajándékára.

1—15-ig sorszámmal ellátott 15 darab júliusi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934 júliusi havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszolgáltathatók Bukarestben: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sft. Mina 9), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Griviței 10); Brassóban: a B. L. kiadóhivatalában; mindenütt máshol: a helyi bizományosnál. — Elfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lejt befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan uton kapják meg, mint az újságot.

is voltak erre, de előbb telefonon érintkezésbe léptek a német követséggel, hogy szabad utjuk biztosítását a német diplomáciai megbízott is kieszközölje.

A tárgyalások még folytak, amikor megtudtuk a megdöbbentő valóságot:

a kancellár halott! A végzet beteljesedett!

Az igazságügyminiszter ezután emelkedett hangon valóságos szózatot intézett az osztrák néphez:

— Ebben a történelmi órában mindenkit felszólítok, hogy véssé emlékeztetőbe, mit jelentenek a németosztrákok nemcsak ezen a területen, hanem az egész világon. Mi könyörtelenül örködünk, hogy rend, nyugalom, erkölcsiség és kultura uralkodjék az országban. Nem engedjük magunkat ettől az uttól eltéríteni. Amit egyedül helyesnek és egészségesnek tartunk Ausztria számára:

halott kancellárunkhoz hívek leszünk siron túl is! Adja Isten, hogy a kancellár véraldozata ne legyen hiábavaló.

Legyünk hűségesek hozzá és mindenek felett szeretett Ausztriához!

Hogyan halt meg Dollfuss kancellár

Fey a következőkben vázolta a tegnapi lejátszódott eseményeket:

— A szövetségi kormány tagjai délelőtti 11 órára minisztertanácsot tüztek ki. Háromnegyed 12 órakor

a Heimwehr emberei értesítették a kormány tagjait, hogy rendőri és katonai egyenruhába öltözött emberek gyülekeznek és állítólag akcióra készülnek.

Dollfuss kancellár erre a minisztertanácsot megszakította és annak folytatását a délutáni órákra tűzte ki. En a magam részéről a Heimatschutzot rádió útján azonnal készültségbe helyeztem.

Amíg tanácskoztunk, gépkocsik jelentek meg a kancellári hivatal környékén s azokból egyenruhás emberek szálltak ki, hihetetlen gyorsasággal megrohanták az épületet és fegyverrel a kezükben kényszerítették minket arra, hogy ma-

— Leendő anyáknak kellő figyelmet kell fordítaniuk arra, hogy bélműködésük rendszerben legyen, ami legegyszerűbben a régóta közismert természetes „Ferenc József” keserűviz használata által — reggel, éhgyomorra egy fél pohárral — érhető el. Néorvosi klinikák vezetői egybehangzóan dicsérik a valódi Ferenc József vizet, mert könnyen bevehető, rendkívül enyhe hatása pedig gyorsan és minden kellemetlenség nélkül bekövetkezik.

radjunk a helyünkön és az épületet ne hagyjuk el.

Dollfuss kancellárt — folytatta rádióbeszédében az események vázolását Fey — egyideig nem láttam. Felőrával később arról értesítettek, hogy a kancellár beszélni akar velem. Bevezettek a szobájába, ahol

Dollfuss a pamlagon megsebesülten találtam. A kancellár arra kért, gondoskodjam a családjáról, ha valami vele történne. Arra is kért, tegyék meg mindent a vérontás és polgárháború elkerülésére.

E rövid beszélgetés után a terroristák visszavezettek szobánkba, ahol órákig fenyegettek minket. Délután 6 órakor megjelent a kancellári hivatalban Neustädter-Stürmer és közölte, hogy Miklós szövetségi elnöktől kapott utasításokat, amelyek alapján a Balhausplatzot kiürítették.

Fey azután a rádióbeszédben még arról számolt be, hogy a nemzetiszocialista lázadók Ausztria több helyén is megkísérelték a hatalom átvételét, de támadásukat mindenütt sikerrel verték vissza.

Beszédét azzal fejezte be, hogy Ausztriában teljes a rend és a kormány minden vonalon ura a helyzetnek.

NEM VOLT MENEKVÉS DOLLFUSS SZÁMÁRA!

Beszédet tartott a bécsi rádióban Adám honvédelmi szolgálati biztos is, aki drámai részleteket mondott el Dollfuss kancellár tragédiájáról.

Adám szerint Dollfuss a Burgnak ugynevezett kongresszusi termében gyilkolták meg a lázadók. A fogságba jutott Dollfuss dolgozószobájában tartózkodott egy hivatalos társaságban. Előszobájának ajtaja zárva volt. Amikor a lázadók látták, hogy ügyük teljesen kilátástalan, egymás között elhatározták a kancellár meggyilkolását és puskatussal kezdték döngölni az ajtókat. A pokoli zajra Dollfuss kinézett előszobájába, de azonnal vissza is vonult dolgozótermébe és a melléje beosztott szolga tanácsára elhatározta, hogy a levéltári hívtalába siet.

At kellett mennie a kongresszusi termen, amelynek közvetlenül a szövetségi elnök dolgozószobájához vezető folyosóra nyílik az ajtaja. Amikor a terembe belépett, annak ajtaját éppen akkor törték

meg a lázadók. A fogságba jutott Dollfuss dolgozószobájában tartózkodott egy hivatalos társaságban. Előszobájának ajtaja zárva volt. Amikor a lázadók látták, hogy ügyük teljesen kilátástalan, egymás között elhatározták a kancellár meggyilkolását és puskatussal kezdték döngölni az ajtókat. A pokoli zajra Dollfuss kinézett előszobájába, de azonnal vissza is vonult dolgozótermébe és a melléje beosztott szolga tanácsára elhatározta, hogy a levéltári hívtalába siet.

„FLOREAL” hajszesz Lotion

a hajhullás és korpásodás ellen a legtekélyesebb szer.

1 füveg ára 60 lej. — Kapható drogériákban, illatszertárakban.
Vezérképviselő: Drogueria „CENTRALA” Oradea.

be a nemzetiszocialista terroristák.

Dollfuss szembetalálta magát az orgyilkosokkal, akiknek vezetője a lövésre készen tartott revolverből tüstént rátűzött a kancellárra. Az egyik golyó Dollfussnak a nyakába fúródott, a másik revolvergolyó a vállán sebezte meg. Dollfuss azonnal összeesett.

A súlyosan megsebesült, de még életben le-

vő kancellárt ezután visszavitték dolgozószobájába.

— Megtudtuk — mondotta rádióbeszédében Adám —, hogy a kancellár halála előtt papot kért, azonban a terroristák ezt a kérését nem teljesítették. Sőt az egyik orgyilkos dicsekedve mondotta el, hogy Dollfussnak a halotti szentségek felvétele nélkül kellett meghalnia.

Három órán át vívódott a halállal

Dollfuss utolsó óráiról egybehangzó bécsi jelentések a következőkben számolnak be.

Az alórnagy parancsára

Dollfuss kancellárt a hivatal egyik félreeső helyére vitték. Nyolc-tíz ember nyomult be utána és rászegezték fegyverüket. Dollfuss a fején és a vállán sebesült meg súlyosan.

Ekkor bevitték a dolgozószobájába.

A halálkó kancellár Fey közbiztonsági minisztert kérte magához de

a gyilkosok három óra keresztül hagyták vergődni Dollfussot és csak aztán hívták be hozzá Fey minisztert.

Amikor Fey belépett hozzá, Dollfuss fájdalmasan rámosolygott és suttogó hangon beszélni akart hozzá. Ereje azonban percről-percre fogyott és Fey tehetetlenül nőtt kénytelen végignézni — egy félórán keresztül — a kancellár halálusát.

Végző erejével arra kérte, hibasson papot hozzá. Fey ekkor a lázadás vezetőjéhez fordult, hogy engedje meg a halálkó utolsó kívánságának teljesítését. Ez azonban megtagadta a kérést és Dollfuss a vallás vigasza nélkül halt meg.

A SZENTATYA KÖNNYEKRE FAKADT

Vatikánváros, július 27.

Amikor a Szentatya értesült Dollfuss kancellár meggyilkolásáról, könnyekre fakadt s amikor tudtára adták, hogy Dollfuss a szentségek felvétele nélkül halt meg, visszavonult és hosszú ideig imádkozott a meggyilkolt lelkiüdvéért. A pápa részvétáviratot és apostoli áldását küldte Dollfuss kancellár özvegyének.

RINTELEN ÖNGYILKOSSÁGOT KÖVETETT EL

A bécsi rádió elfoglalása után a nemzetiszocialista terroristák

a Dollfuss-kormány lemondásával egyidejűleg azt is bejelentették, hogy Miklas szövetségi elnök Rintelen római osztrák követet, volt tartományi főnököt bízta meg az új kormány megalakításával.

Ebből a bejelentésből következtettek arra, hogy

Rintelen szorosabb összeköttetést tart fenn a nemzetiszocialistákkal.

A lázadás leveretése után Rintelent őrizetbe vették és megkezdtek kihallgatást.

Az éjszaka folyamán négyizben hallgatták ki Rintelent, aki mindvégig tagadta, hogy tudott volna a felkelésről.

Negyedik kihallgatása után egy őrizetlen pillanatban rejtőzést követően el és mellőltte magát.

Azonnal kórházba szállították, de sebesülése olyan súlyos, hogy állapotát teljesen reménytelennek tartják.

KORETH GRÓFOT IS MEG- GYILKOLTÁK

Koreth grófot, az ismert legitimista vezért, a felsőausztriai Heimwehr vezetőjét

a nemzetiszocialisták meggyilkolták.

Koreth gróf meggyilkolásának körülményeiről nem adtak még ki részletes jelentést, de meggyilkolását valószínűleg azért határozták el, mert mint legitimista, állandó harcban állott a nemzetiszocialistákkal.

NÉMETORSZAG MOSAKODIK — VISSZAHÍVTAK A BÉCSI NÉMET KÖVETET

Berlin, július 27.

A német kormány hivatalos jelentést adott ki, amelyben kijelenti, hogy teljesen érdektelen a felkelő nemzetiszocialisták elvonulása ügyében, ebben az irányban egyetlen lépést sem tett. Ellenkezőleg, ha német területre jönnek át, letartóztatásba helyezi őket.

A német kormány illetéktelen beavatkozása miatt azonnal visszarendelte Rith bécsi német követet. Rith közvetített ugyanis a kancellári palotát elfoglaló terroristák és az osztrák kormány között s az ő javaslatára járult hozzá — mielőtt még megtudták Dollfuss kegyet-

len meggyilkolását — hogy szabad elvonulást biztosít a felkelőknek a német határig.

Neurath német külügyminiszter megleghangú részvétáviratot küldött Dollfuss kancellár özvegyének.

Hitler kancellár pedig bejelentette, hogy Dollfuss kancellár halála annyira megrendítette, hogy nem vesz részt a bayreuthi ünnepi játékok további részén.

15.000 NÉMETORSZAGBA SZÜ- KÖTT OSZTRÁK LEGIONISTA AUSZTRIAI BEVONULÁSRA KÉSZÜL

A birodalmi kormány tegnap este elrendelte a német-osztrák határ lezárá-

sát. További intézkedésig Németországból Ausztriába senki sem mehet át. Ennek a rendelkezésnek indoklása az, hogy a birodalmi kormány meg akarja akadályozni a német nemzetiszocialisták Ausztriába való beözönlését.

Ezzel a jelentéssel ellentétben

Bécsbe az a riasztó hír érkezett, hogy a német-osztrák határon tizenötezer Németországba szökött osztrák legionista áll készenlétben, hogy bevonuljon Ausztriába.

A jelentést nem erősítették meg, de ennek ellenére erősen tartja magát ez a hír. Az osztrák kormány minden intézkedést megtett, hogy a legionisták esetleges bevonulását megakadályozza.

Ostromállapot Bécsben

Bécs rendőrfőnöke a lázadás esetére kihirdette a városban az ostromállapotot. Minden csoportosulást megtiltott és aki megszegi, rögtönítélő bíróság elé kerül és halálra ítélik.

A kapukat és vendéglőket este nyolc órakor zárják.

Felszólítják a lakosságot, hogy a legpontosabban kövesse a biztonsági közegek utasításait, mert minden engedetlenkedéssel szemben a törvény teljes szigorát alkalmazkák.

A kiállításokban állandóan megerősített katonai őrzékek cirkálnak.

DOLLFUSSNÉ VISSZAUTAZOTT BÉCSBE

Róma, július 27.

Dollfuss kancellár felesége, amikor értesült férje haláláról, eszméletlenül került el.

Csütörtökön délelőtt

Mussolini személyesen megjelent Doll-

fussné előtt, hogy kifejezze részvétét. Ugyancsak személyesen kísérte ki a repülőterre és egy nagy olasz állami gépet bocsátott rendelkezésére, amelyen visszautazott Bécsbe.

Az elárult két Dollfuss-gyerek sorsáról Mussolini kíván gondoskodni.

A gyermekek, egyelőre, Mussolini családjánál maradnak Rómában.

VÉRÉS HARCOK STEIER- SZÁGBAN A KARHATALOM ÉS A NEMZETISZOCIALISTÁK KÖZÖTT

A bécsi puccskísérlet vidékre is áttért és különösen Steierországban öltött veszedelmes méreteket. Amíg azonban Bécsben sikerült a lázadást leverni, Steierországban véres harcok dúlnak.

Rackensburgban, Steinban, Deutschlandsbergben a felkelők erős harcban állnak a karhatalommal.

Mind a három város egyelőre a felkelők ke-

zéhen van. Grácban egy század katonaság és Heimwehr-esapatok indultak el a felkelők leverésére.

Iris, Simberg, Kirchheim közsékeket erős harcok után a kormányhű csapatok visszafoglalták. Judendorfbán a lázadók megadták magukat, míg Levben és Wiesen környékén szintén harcban állnak a nemzetiszocialista lázadókkal.

A karhatalom rendkívüli erőfeszítéseket tesz a lázadók leverésére, mert attól tartanak, hogy a források egész Steierországra áttérjednek.

A Heimwehrnek Steierországban 14 halott vesztesége van, míg a nemzetiszocialistáknak az eddigi jelentés szerint a bécsi eseményekkel együtt 40 emberük esett el.

AZ INNSBRUCKI PUCCS

Innsbruckban két nemzetiszocialista behatolt a rendőrkapitányság épületébe és ott kivégezték Mickl rendőrkapitányt. A rendőrség rövid tüzharc után lefogta a gyilkos náciakat.

Letartóztatták Rintelen bizalmi embereit

Wagner tábornokot és Böhm udvari tanácsost letartóztatták.

Azzal vádolják őket, hogy

szoros összeköttetésben állottak Rintelen követel

és szintén tudomásuk volt a nemzetiszocialista felkelés előkészítéséről.

OLASZORSZÁG MOZGÓSIT?

Róma, július 27.

Mussolini mélyen megrendült, amikor Dollfuss kancellár meggyilkolásáról értesült. A hír Riccioneban érte, ahová éppen Dollfuss fogadására utazott.

A gyilkosság hírének vétele után kijelentette, hogy

figyeli az eseményeket és a bűnösök nem menekülnek meg a büntetés alól.

Hivatalos körök kijelentése szerint Olaszország nyugalommal figyeli az eseményeket, de

nem tűri, hogy Németország elfoglalja Ausztriát.

Olaszország nagyobb haderőt vetett az osztrák határra, de azt hiszik, Olaszország csak Franciaországgal és Angliával

együttműködésben határozza el magát katonai lépésekre. Amíg Mussolini vissza nem érkezik Rómába, semmi bizonyosat sem lehet tudni.

A budapesti Mai Nap jelentése szerint

Olaszország tíz hadtest részleges mozgósítását rendelte el.

A 43 ÉVES DOLLFUSS KAN- CELLÁR RAGYOGÓ PÁLYA- FUTÁSA

Dollfuss Engelbert kancellárral 43 éves korában végzett a nemzetiszocialista terroristák revolvergolyója.

A tragikus véget ért államférfi az alsőausztriai Mank községben született. Szülei ma is élnek, igen szerény körülmények között élő törpebirtokosok. Dollfuss maga már egészen fiatal korában feltűnt politikai rátermettségével és szervezőképességével és

20 éves korában választották meg az alsőausztriai parasztszövetség titkárának.

A háború alatt az osztrák császárvadászoknál szolgált főhadnagyi rangban s a harcúterén többször megsebesült.

A háború után már az alsőausztriai

mezőgazdasági kamara elnöki székében látjuk viszont a rendkívül agilis embert. Ebben az állásában Reitterrel, az osztrák kisgazdák vezérével Dollfuss nagyszabású programot dolgozott ki s ezzel olyan érdemeket szerzett, hogy a Buresch-kormányban rája ruházták a földművelésügyi tárcát.

Politikai pályafutása 1932 május 18-án érte el tetőpontját: a kormány lemondása után őt tették meg kancellárnak.

Azóta az ellentétes politikai hatóerők játékvá vált Ausztria sorsát Dollfuss tartotta kezében. Kétszer lemondott, de lemondása mindig csak formalitás volt.

Februárban győzelmesen vette fel a harcot a szocialista forradalommal szemben. Öt hónappal a polgárháború vérbefojtása és a szocialista mozgalom teljes legázolása után az elezigeztelt, de annál vakmerőbb és elszántabb nemzetiszocialista puccs, a maga 140 résztvevőjével minden kudarca mellett is elért annyit, hogy végzett a belpolitikai és diplomáciai lavírozásban egyaránt ügyes kormányfővel.

Tárca-csere a kormányban

Lemondott Manolescu-Strunga
földművelésügyi alminiszter

Vajda egynapi haladékokért a parlamenti bizottságtól vallomástételére

Bukarest, július 27.

Kormánykörökből származó értesülés szerint most már biztosra vehető, hogy a még betegeskedő Tatarescu miniszterelnök a napokban átadja a hadügyi tárcát Angelescu Pál jelenlegi hadfelszerelésügyi miniszternek. A hadügyi tárcá helyébe a miniszterelnök a hadfelszerelésügyi tárcát veszi át, tekintettel arra, hogy Párisban ő folytatta le a hadsereg felszerelésének kiegészítésére vonatkozó tárgyalásokat is a szakértők közreműködésével.

A Curenul úgy tudja, hogy Manolescu-Strunga földművelésügyi alminiszter benyújtotta lemondását ama ellentétek miatt, amelyek közte és Sassu miniszter között az új kinevezések ügyében támadtak. A miniszterelnök eddig nem döntött a lemondást illetően. Valószínű, hogy a földművelésügyi alminiszter és miniszter közötti nézeteltéréseket elsimítják.

A MEGYEFŐNÖKÖK ÉRTEKEZLETEN

A második megyefőnöki értekezlet, amelyet Inculeț belügyminiszter hívott össze, tegnap este 9 órakor ért véget.

A belügyminiszter felhívta a prefektusokat, hogy továbbra is ügyeljenek a tisztességes és erkölcsös közigazgatásra, s erélyesen védjék az alkotmányos intézményeket, mert Romániának ahhoz, hogy megszabaduljon bajaitól, sem bolsevizmusra, sem hitlerizmusra, sem pedig gardizmusra nincs szüksége, hanem az alkotmányos demokrácia rendszerére. Ezután kérte a megyefőnököket, hassanak oda, hogy a községi tanácsválasztások a legteljesebb szabadság szellemében szeptember 15-ig mindenütt menjenek végbe.

A továbbiakban Inculeț belügyminiszter értesítésként adta a prefektusoknak, hogy a belügyminisztérium nem engedélyezi semmiféle formában a brosurák, mellszobrok, képek és folyóiratok közigazgatási támogatással való árusítását s legfőbb ideje, hogy a közigazgatásnak ezt az átkát kiirtsák.

Alimanesteanu tábornok beszámolót tartott a katonai előképzésről szóló új törvény végrehajtásáról, amelynek a közigazgatási hatóságok közreműködésével november 1-én kell megkezdődnie.

Costinescu dr. egészségügyi miniszter kérte a megyefőnököket, tegyenek meg mindent a gyermekhalandóság és a társadalmi betegségek leküzdésére. Rámutatott arra, hogy a legtöbb betegség oka a kutak tisztátalansága és megfertőzöttsége. A kutak rendbehozása nagy mértékben megjavítaná a falvak egészségügyi helyzetét.

A délutáni ülésen a kataszteri munkálatokról megállapították, hogy ezek egyes vidékeken nagyon hátramaradtak és zavarosakká váltak, sőt bizonyos helyeken botrányos vizsgálások is történtek ezen a téren.

A belügyminiszter ezután az erdélyi megyefőnököknek utasítást adott, hogy haladéktalanul és szigorúan hajtsák végre a hitlerista szervezettek felszámolására vonatkozó minisztertanács határozatot.

Mintán még több más közigazgatási jellegű kérdést megvitatottak, hódoló táviratot küldtek az uralkodónak.

A Skoda-ügy

A Skoda-bizottság csütörtök délelőtti ülésén Samsonovici tábornok, volt hadügyminisztert hallgatták ki, aki egyrészt a vezérkar szerepét ismertette a hadsereg felszerelésének a biztosításában, másrészt az ötmilliárdos Skoda-szerződés kapcsolatban technikai jellegű felvilágosításokkal szolgált.

Vajda kihallgatását pénteken délelőtti hallgatották, mert a volt miniszterelnök ezt kifejezetten kérte a bizottsághoz intézett levelében. A haladékok Vajda azzal az indoklással kérte, hogy

csak így van módjában bemutatni mindazokat a bizonyítékokat, amelyeket vallomása során fel akar használni.

Délután kellett volna sorra kerülnie Mihailachének, az ő kihallgatásától azonban a bizottság, Alexandrini képviselő indítványára, elállott, mert júnián 3 milliós ügyvédi díszletdíjának az ügyét a bizottság lezártának tekintette s nem hajlandó tovább feszegetni, hogy Madgearunak, avagy Tileának van-e igaza ebben a kérdésben.

Az még nem bizonyos, hogy Vajda után rögtön kihallgatják-e Maniut is. Vajda különben tegnap este hosszas megbeszélést folytatott Mihailachéval, nyilván a parlamenti bizottság előtt teendő vallomásával összefüggésben.

A tegnapi ülés érdekessége Dumitrescu Procop bukaresti főügyész és Lázár Illés dr. vallomása volt. A főügyész elmondta, hogy Popovici Mihály akkori igazságügyminisztert nem ő értesítette a Seletzkynél megkezdett házkutatásról, hanem Popovici hívta fel őt telefonon s figyelmeztette a dolog kényességére. Popovici neki úgy mondta, hogy Madgearutól értesült a házkutatásról.

Lázár Ilie nyíltan bevallotta, hogy 1927 óta ismeri Szovátról Seletzkyt s 1928 júniusa óta ügyvédje a bukaresti Skoda-képviselőnek. Azt is kijelenti, hogy baráti viszonyban van Se-

letzkyvel, akit ártatlannak tart. Elmondotta, hogy Vajda volt miniszterelnök fiát, Vajda Mircea mérnököt, ő ajánlotta be a képviselő-hez szakértői minőségben 30-40 ezer lej havi fizetéssel. A továbbiakban vitát folytatott Tilea Ioanid képviselővel, a bizottság gogista tagjával arról, ismerte-e Goga Seletzkyt, vagy nem? Lázár szerint Goga annakidején egy egész estén át vendégül látta Seletzkyt s nemsokára ezután Seletzky bizonyos tranzakciót csinált Goga lapjának, a Tara Noastrának a kiadói hivatalával. Lázár Aurél ezután a Seletzky-vallomás meghamisításának, leleplezé-

Kiverték a faluból a gör. keleti pap és hivei az adventista prédikátort

Négyszáz lejre büntette a járásbiróság a támadó papot, de a törvényszék megsemmisítette az ítéletet

Déva, július 27.

Nem mindennapi érdekességű ügyet tárgyalt ma a dévai törvényszék nyári tanácsa. Vallásháborúnak egy felvonása játszódott le a törvényszék előtt. A vallásháború szereplői egy görög keleti lelkész, egy tanító, mintegy tíz hívő; szenvedője pedig egy adventista prédikátor.

Tavaly januárban Farkas Dániel petrozsényi lakos, adventista prédikátor ellátogatott a piská mellett Toltya községbe, hogy kevésszámú hívének prédikációt tartson. Az adventistákat, amint ismeretes, szombatosoknak is nevezik, mert istentiszteletüket szombaton tartják.

Toltya községben gyorsan elterjedt a híre annak, hogy az adventista prédikátor megérkezett és egy Lázár József nevű gazdálkodóhoz szállott meg. Az esetről Budoj Avram görög keleti lelkész is értesült, aki rendkívüli módon felháborodott azon, hogy a faluban egy adventista akar prédikálni és szövetkezve, Berbenita Serafin tanítóval, felbújtattak tíz görög keleti hívőt, hogy a prédikátort zavar-

ják ki a községből.

Az esti órákban a lelkész, a tanító és a felbújtott román földművesek megjelentek Lázár gazda házában és felszólították a prédikátort, hogy hagyja el a községet. A prédikátor vonakodott a felszólításnak eleget tenni, mire a görög keleti hívők a lelkéssel meg támadták és kizavarták a faluból.

Farkas prédikátor másnap feljelentette támadóit, akiket elsőfokon a járásbiróság vont felelősségre. A járásbiróság rendkívül enyhe ítéletet hozott, amennyiben Budoj lelkészt mindössze 400 lej fő és 100 lej mellékbírságra ítélte és az ítélet végrehajtását is felfüggesztette.

Fellebbezés folytán ma került az ügy a dévai törvényszék elé, amely az ítéletet megsemmisítette és a járásbiróságot az ügy újabb tárgyalására utasította, mégpedig azért, mert a járásbiróság tárgyalásán egyik vádlott nem volt jelen és így az ítélet nem volt jogszertű.

A járásbiróságnak így elülről kell tárgyalni az egész ügyet és új ítéletet hoznia.

Hatóságilag eltanácsoltatták
a kassai főrabbit Nagykárolyból
Kinos botrány tartja izgalomban a nagykárolyi zsidókat

Nagykároly, július 27.

A nagykárolyi zsidóháború igen szomorú fejleményhez érkezett. Brach Salamon kassai főrabbi a nagykárolyi zsidó hitközség meghívására vállalkozott arra, hogy békét teremtsen a hitközségben. A kassai pap meg is érkezett Nagykárolyba és megkezdte a tárgyalásokat az egymással szemben álló pártok vezetőivel.

A fogadtatás ünnepélyes hangulatát csak az zavarta meg, hogy néhány felelőtlen suhanc a főpap lakása előtt verekedést rendezett.

A főrabbi tárgyalat, békített, váltakozó sikerrel és elhatározta, hogy elutazása előtt a templomban prédikációt intéz híveihez és ebben a prédikációban békére és szeretetre szólítja fel őket, Valaki — és a károlyiak suttogják, hogy ki — nem nézte jó szemmel, hogy a főrabbi esetleg békét teremthet a károlyi hitközségben és

feljelentést tett a rendőrségen, hogy Brach

Salamon lázító beszédre készül a templomban.

A rendőrségen komolyan vették a feljelentést és egy rendőrkomiszár szállt ki a főrabbi lakására és az őz papot eltanácsolta a prédikációtól. Kijelentette a rendőrtiszt, ha a „tanács” ellenére mégis beszélni merészel, úgy azonnal kiutasítják az ország területéről.

A súlyos inzultus a tiszteletreméltó egyházfőt teljesen lesújtotta. Most már minden további kísérletről lemondott és az első vonattal elutazott a városból.

A józanul gondolkodó váradi zsidók végtelenül szégyellik ezt a súlyos inzultust, ami a zsidóság történetében szinte páratlanul áll és azóta a helyzet még sokkal jobban kiéleződött, mint azelőtt. A károlyi zsidó hitközség egy mással szemben álló két pártja között most már — ezek után — nincs is kilátás a meg egyezésre.

Jókai megírta a Jövő század regényét, Károly Sándor megírta az elkövetkezendő 50 esztendő fényképének vázlatát. Az

„1984“

bevilágít és irányt mutat az 5 évtized alatt megváltozott emberiség haladására és oda érkezik el, hogy az örült fegyverkezés fogja a végén mégis csak megváltani a világ emberiségét.

Ez a regény a B. L. és Népujság júliusi ajándékregényeként jelenik meg.

sének és a megvásárolt fogalmazványok felhasználásának körülményeiről beszélt hosszasan.

EGY HÉTTEL ELHALASZTOTTAK A TEMESVARI KORMÁNY-PÁRTI ÉRTEKEZLETET

Tatarescu miniszterelnök betegsége való tekintettel az erdélyi kormánypartii parlamenterek vasárnapra, július 29-re, Temesvárra összehívott értekezletét augusztus 5-re halasztották. Az értekezleten résztvesz úgy Tatarescu miniszterelnök, mint Bratianu Dinu pártelnök.

TITULESCU PARISBA SIET?

Az Epoca értesülése szerint: Titulescu külügyminiszter az ausztriai események hatása alatt megszakítja Cap-Martinben való üdülését és Párisba utazik, hogy tárgyaljon a külügyminisztérium vezetőivel.

A külügyminiszter egyébként megbeszélést folytatott a hazainduló Slavescu pénzügyminiszterrel, aki tegnap írta alá az állam külföldi hitelezőivel a második egyezményt. Ez az egyezmény a monopóliál szavatolt államkötvényekre vonatkozik. A pénzügyminis pénteken, vagy szombaton érkezik vissza a fővárosba.

Székelyudvarhelyről
írják...

Törvényszék. Tófalvi Zoltán 21 éves korondi legény f. év április 2-án, Korondon, több kocsmában részegre itta magát és így beállított a községi táncterembe, hol éppen tánc volt. Nótát rendelt a cigányoknál, de hogy Tófalvi József az nótájára egy lánnyal táncra mert kerekedni, veszekedést kezdett, melynek során Tófalvi Zoltán Koszta Imre 22 éves legény ölmosvégű szíjjal fejbévágta, aztán kisírtult az ajtón. Tófalvi Zoltán mikor magához tért, keresni kezdte támadóját és Koszta Sándort, Imrének a bátyját találván maga előtt, azt támadta meg, kit balkarján bicskájával többször is megszurta. aztán kirohant, hogy keresse meg Koszta Imrét, kit a község háza előtt meg is talált. Ekkor Tófalvi Zoltán a gyanútlanul háttal álló Koszta Imrét úgy szurta tüdőn, hogy az néhány órára rá elvérzett. A székelyudvarhelyi törvényszék mai tárgyalásán Tófalvi Zoltánt erős felindulásban elkövetett emberölés és súlyos testisértes büntette miatt 4 évi börtönre és politikai jogainak öt évre való elvesztésére ítélte. Ugyancsak ma ítélezett a törvényszék Moise Ioan Sali és Gábor György vargyasi legények felett, kik ellen az volt a vád, hogy Vargyas községben több rendbeli betöréssel lopást követtek el. A törvényszék Moise Ioan egyévi börtönre ítélte, Gábor Györgyöt azonban, bizonyítékok hiányában, felmentette.

*

Amint értesültünk, a város illetéket fog kiróni a temetések után. Éspedig az ugynevezett díszes temetés után ezer lejt, a kevésbé díszes után ötszázat és így tovább. Az új illetéket minden bizonnyal „lukszus-adó” címen nozzák forgalomba. Hiszen megérné, csak legyen honnan megfizetni. Jóslat: temetetlen hullák fognak heverni Udvarhely utcáin.

*

A rádiótulajdonosok kérelmét tolmácsoljuk, mikor kérdést intézünk a villanytelep igazgatóságához, lenne-e mód arra, hogy amikor a telep gépei járnak, ne csak azok zugását foghassák a rádiók, hanem valamelyik adó műsorát is? Ma némelyeknél már szinte életszükséglet a rádió és tényleg bosszantó lehet Dohnányi vagy a bécsi filharmonikusokat a székelyudvarhelyi villanytelep közvetítésében hallgatni.

*

A székelyudvarhelyi nyugdíjak kifizetése még késik az éji homályban.

— KOLOZSVARI HIREK. Tudósítónk jelenti: Negri Irén 21 éves magánzó, állomástéri lakásán szerdán este marószódaoldattal megmérgezte magát. Súlyos állapotban szállították kórházba. A fiatal leány elkeseredett tettének oka, egyelőre, ismeretlen. — Szerdán este 11 órakor a Széchenyi-téren, egy teherautó elütötte Szilágyi György munkást. Szilágyit, aki süketnéma és vak, addig, amíg valami hozzátartozója, vagy ismerőse jelentkezik, a rendőrség őrzi.

HIREK

Embervásár

Két ur ül a kávéházi asztalnál. Vitatkoznak. Az egyiknek elegáns, fehér szalmakalapja van. Ezt a vitatkozás hevében hátrahajlítja. Egészen olyan lesz az arca, mint az amerikai gangster-filmekben a sémész-vezéré. A másik erősen izzad és kézzel-lábbal magyaráz. Olyan hangosan vitatkoznak, hogy a szomszéd asztalnál lehetetlenség végig nem hallgatni az egész beszélgetést.

— Adok érte nyolcezer lejt — mondta a szalmakalapos — ez az utolsó ár, többet nem adhatok.

A másik: Ugyan, ne nevettesse ki magát, nyolcezer lejt? Csak a jobbába löböt ér.

A szalmakalapos: A jobbába igen, de a tüdejével baj van. Gyakran köhög, ilyenkor kifulladás és nem tud futni.

Az ember felfüled. Ezek nyilván valamilyen versenyparipa eladásáról tárgyalnak. Nyolcezer lejt? Elég kevés egy versenyparipáért. De persze, ha kehes és néha nem tud futni. Akkor nagy baj van.

Az izzadó ur tovább beszél:

— Nem olyan veszélyes az a köhögés. És ne feledkezzünk meg arról, hogy úgy lő, mint egy gépfegyver.

Na-na, csuda egy versenyparipa lehet. Lőni is tud? Biztosan cirkuszban volt előbb.

A szalmakalapos: Igen-igen, kétségtelen, hogy vannak előnyei, hiszen azért akarom megvenni. Például nagy előnye, hogy nem fél. Keményen emberre megy, néha egyikbe-másikba bele is rug.

Furcsa versenyparipa, annyi szent. Én nem tartanék ilyen rugós lovat.

Az izzadó ur: Hát adják meg érte a tizenkettőt és kész vagyunk.

A szalmakalapos: Kilencet és egy lej-jel sem többet.

Az izzadó ur: Tizenegyet.

A szalmakalapos: Nem alkuszom. Vagy kilenc, vagy nem kell. De maguknál sem indul többet, mert mi még állást is adunk neki.

Mária, ne hagyj el, miféle csodaállat lehet ez, hogy állást is kap. Igaz, hogy láttam már egy-két lovat magas pozícióban ülni, de azokról csak olyanok tudták, hogy lovak, akik egyszer-egyszer kénytelenek voltak beszélgetni velük.

Végre megegyeznek. Tízezer lejért gazdát cserél az áru. Aláírják a szerződést és a két kalmár boldogan szorongatja egymás kezét.

Most már nem bírom ki. Odalépek:

— Uraim, hol láthatom azt a csoda-lovat?

— Milyen lovat? — bámulnak rám.

Amelyiknek nagyszerű a jobbába, de gyenge a tüdije, rugja az embereket és úgy lő, mint a gépfegyver, azonkívül állást is kap. Akik ez az ur eladott és a szalmakalapos ur megvett.

Rémülten néznek rám. Azt hiszik, boldog vagyok. A szalmakalapos három lépésnyi távolságból megszólal:

— Ki beszél itt lórol, uram?

— Hát mit adtak el?

— Embert. Göl Jánost, a Rőccő híres futballistáját megvette a CsAPSZ az új szezonra.

— És a futballistát meg sem kérdezik?

— Vele már régen megalkudtunk. Most csak arról van szó, hogy a régi egyesülete mennyiért mond le róla. Mennyiért adja el?

Tízezer lejért kelt el.

Egy jó lóért bizonyára többet fizettek volna.

Embervásár 1934-ben.

És kell az ember. De csak akkor, ha jó futballista. Mert egy amerikai lapban már hetek óta hiába hirdeti egy állástalan diplomás, hogy testétől-lelkétől, diplomától és agyától, áruba bocsátja magát örökre.

Neveltes. Aggyal és diplomával ma nem lehet.

Miért nem tanult meg futballozni? Baradlai László

— Kinevezték Csikszereda fő- és alpolgármestereit. Csikszeredáról jelentik: A csikszeredai városi választott tanács alakulásával kapcsolatosan megírtuk, hogy ennek során sem fő-, sem alpolgármestereket nem tudtak választani. Így a közigazgatási törvény idevonatkozó rendelkezései értelmében, a főispán előterjesztése alapján, a belügyminiszter kinevezése útján töltötte be ezeket az állásokat. Az idevonatkozó miniszteri rendelet most érkezett le, miszerint polgármesternek Faroga Viktor, alpolgármesternek pedig Bakó Kálmán tanárt, Bíró József ipartestületi elnököt és Neamfiu Emil vendéglőst nevezte ki.

— Megőrült a kolozsvári gyermekgyilkos vasutas. Kolozsvárról jelentik: Néhány hónappal ezelőtt történt hogy Rațiu János kolozsvári vasutas vadállatiassal kegyetlenséggel, valószínűleg lemeszárolta pár hónapos Liviu nevű kisfiát, majd késsel súlyosan megsebesítette az elfogatására kiküldött rendőrök egyikét. A gyermekgyilkos vasutast, aki az első időben a beszámíthatatlanság és örület külső jeleit mutatta, az orvosok később beszámíthatónak találták. Rațiu azóta börtönben ül. Bűnpörének tárgyalását a bíróság augusztus másodikára tűzte ki. Az ügyben most érdekes fordulat állt be. Munteanu dr. Rațiu védője ugyanis a napokban kérvényt adott be az ügyészséghez, amelyben azt kérte, hogy vizsgálják meg újra védenéit, mert az nagyon közel van a megörüléshez. — Az elmúlt napokban ugyanis, — indokolta kijelentését Munteanu dr. — Rațiu a látogatására a börtönbe jött feleségére támadt, fojtogatni kezdte, majd öklével többször aszsonya arcába sújtott. Amikor a fogházőrök közbeléptek és meg akarták kötni, Rațiu ki-rántotta magát örei közül, letépte magáról a ruhát és körmeivel össze-vissza karmolta, vérezte saját testét. Fentiek alapján a védőügyvéd védenéi megvizsgálását és elmeorvóintézetbe való utalását kérte. A kérvény ügyében az ügyészség még nem határozott.

Az egyszeri tudós könnyen megfelelt, mikor bizonyították neki, hogy a tények megcáfolják elméletét: a tények hazudnak! De mit csinálnak a szociálpolitikus államférfiak, akik „új világot” hirdetnek és a történelem gyakorlata véres cáfolatot vág az arcukba: Hitler és Roosevelt? A híleri „gleichschaltolás” gyakorlati értékét megmutatta, sok egyebek mellett, a június 30-iki Szent-Bertalan-éj is. Most pedig jön Roosevelt, az „új szocializmus” apja, a „tőke és munkás kibékítője”, a „kartellek megrendszabályozója”. Forradalmi jellegű óriás-sztrájk San-Franciscóban, majd ennek leszerelése után — állítólag megvesztegeték a sztrájkbizottságot — hasonló megmozdulás Minneapolisban és Washingtonban. Sortűz, gumibot, könnyfakasztó-gázak, több városban ostromállapot. Ime a tömegek melegegledettsége, ime az új világrend, ime a megváltozott elmélet gyümölcse. Világírú agytrósz, micsoda boldongombát agyalhattál ki, amitől megvesztett az amerikai nép! Micsoda ripacs diktátorok ezek, akik egy világ ujjonagása közepette szállnak fel a nyeregbe és egy-két év alatt megbokrosodik alattuk a halál-ranyuzott gebel! Világtörténelmi jelentőségű kísérletek — írják annakidején a lapok —, amelyek minden figyelmet megérdemelnek. Hát ezt a sok pért és nyomorúságot megérték-e? Soha ennyi hamis próféta nem boldogította a világot, mint manapság!

Időjárásjelentés. A budapesti időjárás-kutató intézet jelentése szerint, állandó nyugati szél mellett sokhelyütt esőzések, zivatarok. A nappali felmelegedés nyugaton fokozódik, keleten csökken.

Fidler püspök lelkigyakorlatokat tart Csikszeredán. Csikszeredáról jelentik: Fidler István nagyváradi püspök dr. Köpf Károly papneveldei prefektus kíséretében Csikszeredára érkezett. A nagyváradi egyházmegye feje ötnapos lelkigyakorlatot tart a csikszeregyi papságnak, majd a román katolikus főgimnáziumban az Erdélyi Egyházmegyei Egy-let papi misszióját vezeti le. Ugy a szokásos évi lelkigyakorlatokra, melyeket eddig gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök vezetett, valamint a misszióra teljes számban vonult fel a megye római katolikus papsága.

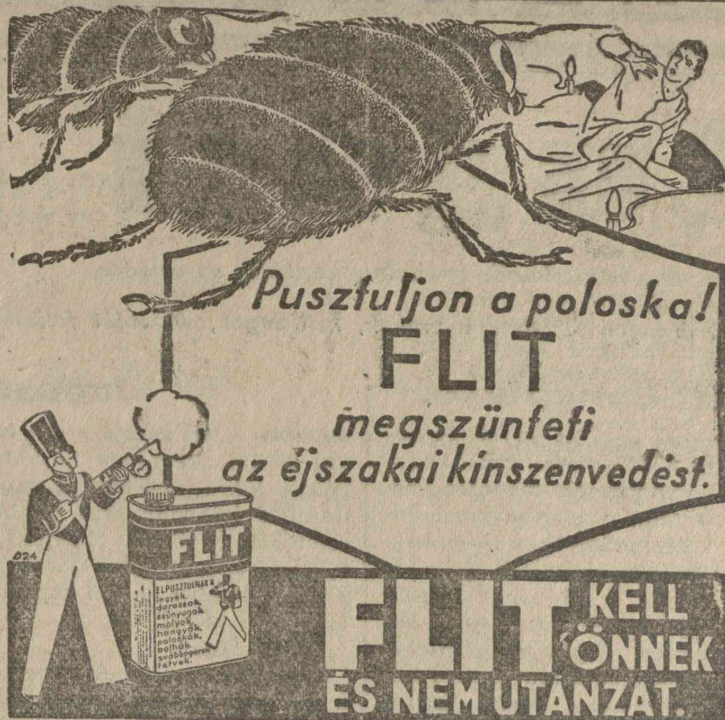
Tordamegyei hírek. Tudósítónk jelenti: Moldován Lajos tordai cementgyári lakatossegéd a napokban elsőkött családjától s feleségét és két gyermekét a legnagyobb nyomorban hagyta. Állítólag egy tordai fiatal leányt is megszoktatott. — A napokban került a kolozsvári tábla elé az annakidején nagy port felvert „Discom”-rablók Gáspár, Thurzai, Vadász, Kiss és Bakó ügye, akiket a tordai törvényszék annakidején, többrendbeli lopás, betörés és rablásért mondta ki bűnösöknek és 10, 4 és 2—2 évre ítélte el. A tábla egyes vádlottak betegségére miatt a kitűzött tárgyalást elnapolta. — Friedmann Bernát mezőmehesi kereskedő üzletét többször fosztották ki ismeretlen egyének. A lefolytatott nyomozás egyízben sem tudta kideríteni a tettesek személyét. Végül is a kereskedő éjszakáit feláldozva, maga állt vesztés üzetében. Hosszabb örködés után e hét keddjén szomszédai segítségével sikerült a tetteseket Cosan Catarina és Cosan Margaretta leánytestvérek személyében elfogni éppen akkor, amikor újabb betörést akartak megkísérteni. A betörőket átadták a hatóságoknak, ahol töredelmes vallomást tettek, mely szerint beismerték, hogy valamennyi betörést ők követték el.

Székhámpár fosztogatja az arad- és biharmegyei községeket. Aradról jelentik: Az arad- és biharmegyei községeket az utóbbi időben egy veszedelmes székhámpár fosztogatja végig. Vannak ugyanis sokan, akiknek háborúelőtti időkből értékpapirjaik vannak, amelyeknek sorsáról nem sokat tudnak. Ezt a körülményt kihasználva, egy székhámpár sorra látogatja a falvakat és azzal a trükkkel, hogy értékpapirokat jön vá-

sárolni, megtudja azt, hogy kinek a birtokában vannak ilyen nyereséyműkövetyek, amikor a tulajdonosokat megállapította, akkor ellenőrzésre ajánlatot tesz nekik és ilyen címen 500 lejeget szed be és hamisított okmányokkal és nyugtákkal operál. Az egyik székhámpár nevét sikerült megállapítani, neve: Deutsch Vilmos, lakik Arad, Str. Grigore Alexandrescu No. 15. A társa nevét eddig nem lehetett megállapítani. Mintán már több károsult jelentkezett, könnyen megállapítható az, hogy ezek a lelkiismeretlen székhámpások nagyobb összeget harácsolnak már össze. Mindenki, akinek velük dolga volt, jól teszi, ha az aradi rendőrségen sürgősen feljelenti őket, mert csak ilyen alapon lehet ezeknek az „ellenőrző gangsztereknek” a működését megszüntetni.

Szörénymegyei hírek. Lugosról jelentik: Lugos város magyar és német társadalmának őszinte részvéte mellett temették el dr. Leitner Miksa nyugalmazott vármegyei főorvost, aki hosszabb szenvedés után, 78 éves korában meghalt. Dr. Leitner volt a régi Krassó-Szörény vármegye utolsó magyar vármegyei főorvosa. Hivatását negyven éven keresztül, a legnagyobb lelkiismeretességgel és odaadással gyakorolta. — Máder József vasúti pályőr két tehénét a villám agyonűjtötte. Ugyanekkor becsapott a villám a villanytelepbe is és az egyik dinamót súlyosan megrongálta. — A lugosi magyar dal- és zenegyűlését vasárnap az egyet helyiségében jósléke-ritült nyári mulatságot rendezett. A műsort Arató Andor karnagy állította össze és tanította be. — Berényi Antal 92 éves lugosi gazda házasságot kötött Kölcz Olga 47 éves hajadonnal. A vállalkozókod-nyi gazdának ez a negyedik felesége. — Carabás György Prizsaka községi gazda összeszólalkozott apósával, Cocotá János-sal. A veszekedés hevében a gazda apósán halálos késszurást ejtett. A gyilkost letartóztatták.

Márai Sándor: Egy polgár vallomása. A mai, szélsőségek között bányódó világban kevésbé becsülik azt az osztályt, amely a világháborúig a társadalom mai képét alakította és meghatározta: a polgárt. Jób és bal-felől vihartól korbácsolt hullámok fenyegetik elsőpréssal a régi értelemben vett polgárság megmaradt szigeteit. Mint ahogy egy pusztuló népek vagy fajtanak rendszerint hivatott krónikása támad, aki az utókor számára megörö-klíti életét, mielőtt végképpen letűnne a világ színpadáról, úgy predesztinálta írói és emberi helyzete Márai Sándort arra, hogy ennek a pusztuló emberrétegnek a történetét lerög-zítse. Márai Sándor polgár, a szónak legtagabb, legeurópaiabb értelmében, világszemléletű az öntudatos, felvilágosodott polgár. A környe-ze-melyből kikerült, a legjobb értelemben vett

ABLAK

polgári milió. Ennek a századeleji magyar polgárságnak voltak erőnei és hibái, voltak tipikus képviselői, kisebb-nagyobb kalandjai, dicsőségteljes multja, amelynek megőrzésére törekedett. Ennek a társadalmi rétegnek a hatalmas körképét festi meg Márai az „Egy polgár vallomása”-ban. Nem egy polgár vallomása ez, hanem a polgár, a polgári osztály, amely csekély eltérésekkel hasonló körülmények között és hasonlóan élt mindenütt. Szébb nekrológot, igazabb és emberibb sírfeliratot mint amilyen Márai Sándor könyve, nem is kaphatott volna, a maga életét, osztályá sorát írja meg. Pantheon Kiadás, könyvnapra fűzve 60, kötve 90 lej. (Később fűzve 96, kötve 132 lej.) Kapható a Brassói Lapok könyv-osztályában, Kapu-u. 56—58. szám alatt, az udvarban.

Köszönetnyilvánítás. Egyetlen drága fi-aoskánk és névörökösünk elhunyt alkalmából, akit Teremtője 16-ik születésnapja után vett vissza magához, mert igen jó és szép volt a mai világ számára és akit nagyatya 74. év-nappján helyeztünk régebb elköltözött másik nagyanyja ölébe, — a rokonság, barátok, kar-társak ismerősök a cenkaljai szomszédság és jóakarók jövővi részvétnyilvánításaként a ren-geteg koszorú- és virágüdvözlésekért, Dánér ref. tiszteletes ur megható búcsuztató imájá-ért, tanárai és osztálytársai, önkéntes tüzoltó-ság és a V. B. P. R. S. baráti kör kíséretéért, Boda Dénes aldobolyi nyug. ig. tan. urék fel-karolásáért, valamint a Száva temetkezési vál-lalatnak előzőkény és kifogástalan kiszolgálá-sáért és impozáns, díszes elrendezéséért, stb., stb. mindezek óriási fájdalmunkon enyhíteni igyekezzünk: fogadják sebezett szívünk leghá-lásabb köszönetét. Lutz Ernő vármegyei számv-vevősi főtanácsos és családja.

Idegesség, fejfájás, álmatlanság, reggeli rosszullet, levertség, bágyadság, szédülés ese-tében a természetes „Ferenc József” keserűvíz az emésztőszervek hiányos működéséből eredő zavarok nagy részét azonnal megszünteti, az étvágyat erősen fokozza s visszaadja a testnek és szellemnek régi frissességét.

Ne bántsd a más feleségét. Hátszegi tudósítónk jelenti: Mácsó község bírója, Bradea Simon állandóan szerelmével üldözöte Crisan Lázár volt vasutas, ottani lakos feleségét. Mivel az asszony nem akarta meghallgatni a szerelmes bíró, ez úgy állott bosszút, hogy tiltott legel-tetésért 120 lejre büntette meg a férjét. A hétfői hátszegi vásártól hazamenet, Bradea bíró összetalálkozott Crisan fe-léségével, újra nekitámadt és be akarta húzni egy bokor mögé, amikor hirtelen előtápnak a férj és úgy elverte a szerel-mes bíró, hogy másnap találtak rá esz-méletlen állapotban. Azonnal kórházba szállították, ahol kezelést alá vették. A csendőrség a férjet letartóztatta és beki-sérte a dévai ügyészségre, ahonnan ki-hallgatása után szabadonbocsátották, de az eljárást megindították ellene, mert az a gyanu, hogy az asszonnyal összejárts-va, beugrasztották a bíró a támadásba, hogy jogcime legyen a férjnek bosszút állani.

Capitol Mozgó, Brassó

Ma, csütörtökön és pénteken utoljára megy

DALOMMAL KERESLEK

Elsőrangú művészi élmény!

Fényűző kiállítás! Pazar elegancia!

Főszerepben

CLAUDETTE COLBERT.

Lugosi panoráma

Högyeim és uraim, tessék besétálni, kezdődik az előadás.

Még csak néhány jegy van!

Katonák örmestertől lefele, gyerekek, kisleányok, 40 évtől felfelé a felét fi-

zetik!

Itt látható a világ minden csodája az óriáskigyó és a pókember, a hasbe-
szelő és a költéláncos, sőt itt látható a világ legtöbb

keri ünnepélye.

Az összes lugosi dal- és egyéb egy-
tek, számszerűen 13247, versengenek egy-
mással a kerti ünnepélyek rendezésében.
Rossz nyelvek szerint egy ilyen kerti ün-
nepély nehéz kötelezettségeket ró a rész-
vevőkre. Így például: köteles jelentős
mennyiséggel emelni a sörgyarak forgal-
mát, köteles úgy összehozni a kocson-
jával, hogy egyetlen, még a lugosi plety-
ka által is szétválaszthatatlan egészet ké-
pezzenek s végül köteles végigfigyelni a
műsort és azt jobb meggyőződése elle-
nére tapsal honorálni. A szereplők ilyen-
kor félreértésbe esnek, nem veszik észre,
hogy a szaporán csapkodó tenyerek a be-
fejezés feletti örömet jelzik és gyakran
megismétlik a számot. Sietünk azonban
megjegyezni, hogy a

mükedvelőkre

vonatkozólag fent csak a rossz nyelvek
véleményét adtuk vissza, mert a müked-
velés Lugoson komoly és nagyértékű kul-
turmunkát termel. Ime néhány név a
Magyar Dalárda gárdájából: Arató An-
dor, a népszerű és fáradhatatlan karmes-
ter, a Krassószörényi Lapok főszerkesz-
tője, Dobi Vilmos, az ötletes rendező, az-
után Tóth Dániel és neje, Molnár Tilda,
a szubrett-primadonna, Majoros Kató,
Marshi Baba, Schlosser János, Steiner
Lóci, Szedlacsek Éva, no és a nagyszerű
Finkelstein Ernő, a táncoskomikus. Kül-
lön fejezetet képez a Hajos-házaspár,
Hajos Imre, aki egyszemélyben tenoris-
ta, rajztanár és festőművész, feleségével,
Gábor Györgyi koloratúreszkennővel, aki
óriási sikereket aratott Aradon is. Sajnos,
kiköltöztek Aradra, de minden nyáron
bazarárodnak és hűségesen dolgoznak a
dalárdában.

A Hazamir zsidó dalegylet kórusa ha-
talmasan fellendült.

Filaret Barbu

karmester vezetése alatt, Filaret Barbu
megérdemli azt a különös népszerűséget,
amelyet a lugosi kisebbségek között él-
vez. A Vidu-ünnepélyen a Hazamir ugy-
kivágta a rezet, hogy kitüntetésre terjesz-
tették fel. Néhány név a Hazamir sztár-
jai közül: Walland Tivadar, Friedländer
Ernő, Schlesinger Sári, Köppich Böske,
Finkelstein Ernő.

A lugosi mükedvelőket támogatja a ne-
ves operaénekesnő, Vogelné Kardos An-
gela is.

Csakis Lugoson látható továbbá

a történelmi nevezet- ességű uszónadrág,

amelyben máskéülben a welszi herceget
lepipáló eleganciájú „Zsüli” a Vidu-szo-
bor leleplezési ünnepélyén megjelent.
Volt nagy feltűnés, a bronzszobor mellett
megbámultak az élőszobrot is és a városi
tanács ülésén felszólaltak az urak, hogy
ez már mégse járja. Püspök, miniszter és
más nagyurak jelenlétében a nudizmus
kultuszát propagálni! Az esetet ma sem
értik a jó lugosiak, hiszen a vasas Jenő
eredeti szomszédja sokkal jobban ismeri
az idegen szavakat, semhogy a „zsa-
kett”, vagy „frakk”-ot magyarul uszó-
nadrágra fordítsa le!

Következik a

vadászegyesülei

Élen a rokonszenves dr. Bejan Jenő me-
gyei főorvossal, Vincze Aladár doktorral,
Branianu textiligazgatóval és még sok
taggal. Köztük van például Fischer János
gyógyász is, aki, beavatott helyről
származó értesülésünk szerint, ezentúl
sztrichnint és patikája más erős szereit
viszi magával a vadászatra, tekintettel
azokra a neveletlen vadászokra, kik pont
az ő puskája elé nem a harnak szállni so-
ha, de soha!

Itt van a

lugosi piac

amelyen a tej literje 3 lej, tojás 80 bani,
vaj 55 lej, tehénturó 8, juhturó 18, bur-
gonya kg. 1, zöldbab 3, ugorka 14-16
darab 1 lej, marhahús 14, borjúhús 22,
sertéshús 27, szilva literje 3. körte kg.
6, alma 4, paprika 3 darab 1 lej, kelká-
poszta darabja 1, tökkáposzta 2-3 lej.
Hát nem olcsó?

Nem bizony.

Gyerünk tovább. A panoráma legújabb
képét gyászfátyol lengi körül.

Leitner Miksa,

volt megyei főorvos nemrégiben temet-
ték. Hetvennyolcéves korában halt meg s
régén lehetett látni ilyen temetést, ahol
őszinte gyászban egybeforrottan megje-
lent az egész város.

A holtaké a nyugalom, az élőké nem a
vigalom, hanem a további harc. Szomba-
ti-Szabó István is mélyen gyászolja
még Lugoson és országáért, de örökének
betöltéséről már gondoskodni kell. A
jelek szerint

Nemes Elemér

a nagykulturájú igazfálvai lelkész lesz
az utód. A presbitérium már döntött is,
hogy az ő meghívását fogja ajánlani a
közgyűlésnek, amely az eddigi tervek
szerint augusztus 5-én ül össze. De ha
Nemes Elemérnek nagy pártja van és
képzettsége és a kulturmunka terén szer-
zett érdemei előtt mindenki meghajlik is,
akadnak ellenkező hangok. Akadnak nya-
kas és maradi hívek, akiknek éppen a
sok kulturmunka, mükedvelés nem tet-

Ehrlich kontra Ausspitz,

amely beillik karképnek vagy rémregénynek
is. Az ősszel végre eldől az 5 éves életre-halálra
menő pereskedés.

Az öreg Ausspitz Vilmost ismerte egész Lu-
gos. Nagystílú fezőr volt, ő alapította a háboru
előtt az első nagy textilgyárat s mondhatni, ő
vetette meg az alapját a lugosi textiliparnak.
Később zavarokba került, bankokat is magával
rántott s mikor összezséptak feje felett a hul-
lámok, kimenekült Amerikába. 1924-ben visz-
zatért, rendezte adósságait, az ellene indított
bűnügyi eljárás is elévült, de az Amerikába
szökés mégis annyira megviselte erkölcsileg,
hogy teljesen visszahúzódott életet élt. A lu-
gosiak csak annyit tudtak róla, hogy szép va-
gyonnal rendelkezik.

Allítólag ennek a szép vagyonnak a híre csa-
logatta elő Ehrlich János százsz mérnököt is.
Egy fürdőhelyen találkozott Ausspitzzel és le-
ányával, aki egy temesvári orvos elvált fele-
sége. Megkezdődött az udvarlás, majd szoba
került, hogy a dugszadag após hogyan bizto-
sithatná leendő veje jövőjét. 1927-ben azután
megjelent Lugoson a mérnök, néhány rádióval
és szerszámmal és Ausspitz pénzén megnyitotta
a „Teleradio” üzletét. Mint beérkezett em-
ber sétál a lugosi kórzon. A gazdag Ausspitz
leendő veje és üzlettulajdonos.

Másfél évig tart ez így, miközben sosem
nyer tisztázást, hogy Ehrlich milyen viszony-
ban áll az öreggel. A házasság is húzódik. Az
üzlet rosszul megy. A külföldi rádiók özönlének
be, senkinek sem kell a helyi készítésű gép. Az
öreg Ausspitz, mint kemény üzletember, ta-
blára rázát csinál. Az üzletbe befektetett 2 mil-
lió eluszott, a házasság nem jött létre. Ipa-
rigazolványt szerez magának, bejegyzti a céget
saját nevére, Ehrlichet, mint alkalmazottját
szerepelteti, annál is inkább, mert a fiatalem-
bert régi hitelezői üldözik s rá akarják tenni
kezüket az üzletre. Végre 1929. őszén felmondó
levelet küld neki s minden kapcsolatot megsza-
kad közöttük. Ekkor kezdődik a nagy per.

Ehrlich ügyvédje, Stoian dr., először azt bi-
zonygatta, hogy Ehrlich tényleges társtulajdo-
nosa volt az üzletnek. Ezt el is ismerte a bi-
ráság és elszámolásra kötelezte Ausspitzet, il-
letve az időközben elhunyt Ausspitz helyett
örökösét, Ausspitz Liviát. A per közben meg-
halt Ausspitzék lugosi ügyvédje is és Tenner
Izidor ismert temesvári ügyvéd vette kezébe a
dolgát, aki megfordította az egész érvelést. Ha
társ volt, legyen társ: de akkor fizessen visz-
sza vagy háromnegyed millió lejt, mert az
óriási veszteségből ennyi esik rá!

Ezen az alapon folyt tovább a per a lugosi
törvényszéken. Miclea Trajánt és Otel Stéfánt

szik, mert az „nem méltó egy paphoz”.
Mások korát kifogásolják, mások ismét
elvi okokból amellett kardoskodnak, hogy
meghívás helyett ki kell írni a pályáza-
tot. Ezzetben jelentkeznék a pályázaton
Soós Lajos segédlelkész, a jelenlegi he-
lyettes, az amerikai tanulmányutra ki-
küldött Gyenge Samu segédlelkész és még
sokan. Nehéz lenne választani közöttük.
A valószínűség mégis az, hogy Nemes
Flemér pártja rövidesen annyi aláírást
gyűjt egybe, hogy a közgyűlés minden
különösebb vita nélkül elfogadja a pres-
bitérium javaslatát.

Tovább, a panoráma legújabb képe:

Nem azonos a Guft- mann-féle elszakít- gatással nadrággal

Ami nem azonos a háborúelőtti idők
leghíresebb hirdetésével, az: a német egy-
ség. Nem szándékosan piszkáljuk fel ezt
a kényes kérdést, de felpiszkáljuk maguk
az események, valamint az agresszíven
mozgolódó elemek. A nagy választási
kettészakadás után itt van az 50 éves
német dalegylet, a Gewerbeliederkranz
esete. A fiatalok, akiket inkább a háttér-
ből, mint nyiltan, Horger dr. és még egy
két barátja mozgat, kinyomták a vezető-
ségből az idősebb és megfontolt elemeket,
éppen, hogy az elnököt és két társát
hagyták meg a forma kedvéért. A dolog
annyira ment, hogy most a kitaszítottak
megalakították a Schubertbund-ot és ők
mennek el Versecré, a lugosi német dal-
kulturát reprezentálni.

Lugoson folyik minden idők egyik leg-
szennázó és legbonyolultabb pere, az

ugyan szoktak, nevezetesen a folytonossági
hiányokat betömik egy kis homokkal, ami el-
is tart szerencsésen 2-3 napig. Az alaposabb
javítások hol itt, hol ott folynak, vagyis, mire
itt kijavítják a makadámot, ott megint elrom-
lik. — Nines pénz — mondja a polgármester.
— nem tudjuk megindítani a javítást az egész
fronton.

Bár ha pénz nincs is, van egy városi tanács
jegyzőkönyv, amely 15 millió városi kölcsön
felvételét határozta el. Ertesülésünk szerint a
romániai nagybancok megbízottai sorfalat ál-
lanak Bireescu dr. örökös polgármester előszó-
bájában és versengenek, hogy melyikük ajánl-
ja olcsóbban a kölcsönt.

Elismeréssel kell említenünk, hogy végre,
végre megjavítják a piactéri kutat.

Egy-két évig éppen és pont a piactéren nem
volt vite Lugosnak.

Lugoson láthatja továbbá a nagyérdemű kö-
zönség a

„parfümágyukai”

mint a kisváros maró humora elnevezte a ko-
rán kelő gáztankokat. Bocsánat, hogy ezt a
nyáron különösen gusztustalan témát ismét
szőnyegre hozzuk: de talán aranyat lelnek ezek
a tankok, hogy már este tizkor felkelnek és
keresztülammognak a városon? Hiszen maga
a prefektus is érezhette, mikor egy alkalom-
mal a színházból kijött éppen arra „robogott”
el a szekér. Nem lehetne a modern gázháboru
követelményeinek megfelelő, légmentesen el-
zárt tankokat beállítani?

S ha már ezeknél az illetelen dolgoknál
tartunk, a tanács szíves figyelmébe ajánljuk,
hogy adja meg az illemnek is a maga helyét,
sőt annyi helyét, amennyi az egyes városré-
szeknek szükséges. Avagy lélekemelő lát-
vány-e például vasárnaponként a nagy görög
keleti templom közelében levő kis utca, ame-
lyet a tömeg eredeti rendeltetésétől eltérítve,
a szükség törvényt bont elve alapján, vigan
használni?

Csakis Lugoson látható továbbá a világ leg-
bátrabb embere, akinek

Vaj van a fején

és mégis kiáll vele a napra. A szóbanforgó lu-
gosi ur kereskedő és r. k. — Az r. k. tudva-
levőleg annyit jelent, hogy 20 évvel ezelőtt
még F-el kezdődött a neve, ma azonban M-el.
Ő egyik legnagyobb tisztelője és rajongója Hit-
lernek s ügyelnie, nem veszi komolyan az
árja-paragrafust. Fiára áll a közmondás, hogy
nem esik messze az alma a fájától, hiszen ő
volt az, aki Zelea-Codreanu tavalyi látogatása-
kor diadalmasan lobogtatta a zászlót a menet
elején.

Itt látható továbbá a rokonszenves

Hamburger papa,

aki átmenetileg igen szomorú, mert Lugos
egyik nagyját, Hamburger Ducit teniszbajnokot,
az a fránya brassói Schmidt nem áttalta a vá-
radi teniszversenyen megverni. — Node csiga-
vér — nyilatkozik Hamburger papa, — mert
az én fiam jobb, tetszik érteni, jobbb! — és
van még néhány verseny az idén, amikor majd
„visszaverjük” ezt a brassóit. Mert az én fi-
am...

A lugosi kórzon látható

a rokonszenves fiatal orvos,

aki rövid idő alatt oly szép praxisra tett szert
Lugoson, menyasszonyával. A lugosi leányos
mamák összesugnak: kár érte! Idegenből há-
zasodott!

A kereskedők

körében nem hallani nagyobb szenzációt. A
nyári melegben előlvaadozik az üzletmenet,
nagy az adó és az üzletbér. Mindez nem újsgá-
és nem lugosi különlegesség. A helyzetet tehát
összefoglalhatjuk egy mondatban, amelyet
több lugosi kereskedő megbízásából a pénz-
ügyminiszter urnak izentünk: cseréljünk gondo-
kat és kasszáit!

Mint láthatjuk ebből a tipikusan nyári pano-
rámból, Lugoson a helyzet csendes és válto-
zatlan, a város megadóan olvadozik és megin-
terjuvolhat szíriák különleges szenzációk fe-
lől, nem kapsz más választ, mint:

— Phü, de kutya meleg van!

Attak a NAC ellen Giuvulescu városi tanácsos vezetésével...

A nagyvárad városi tanács nem ismeri a testnevelési törvény 139-ik paragrafusát

Romániának jó propaganda a NAC külföldön, de itthon mégis tönkre akarják tenni

Nagyvárad, július 2.

Tíz évvel ezelőtt a mai Károly-pálya helyén giz-gazzal benőtt, cserjékkel tűzdelt elhagyott gondozatlan mező terült el. A város nem igen törődött ezzel a területtel, volt ehhez hasonló kisebb-nagyobb terület éppen elég a város külső részén.

És ezt az elhanyagolt enklávus színen nem tartott területet bérelte ki a várostól 1924-ben a NAC. Nivellálta, rendbeszerte, tribün épített hozzá, körülkerítette. Ennek a gondozatlan területnek a rendbehozása körülbelül egymillió lejébe került a NAC-nak. Ebből azonban csak egy félmillió tudtak kifizetni, egy félmillióval még ma is tartoznak, még ma is törlesztenek.

A várossal kötött megállapodás szerint a NAC ennek a területnek az évi bérösszegéért 6000 lejt volt köteles fizetni.

Az összeget fizették is egy ideig, körülbelül négy esztendőn keresztül, de ezután a pálya fenntartása és különböző más kiadások annyira igénybe vették a sportegyesületet, hogy beszüntette a városnak a fizetéseket.

Az évi bérösszeg fizetésének beszüntetésére azonban nemcsak az szolgáltatott okot, hogy a NAC súlyos anyagi helyzetbe került, hanem fülképpen az, hogy

a mindenkori városi tanács állandó szubvenciót ígért a NAC-nak, ami azonban mindig csak ígéret maradt. Így gyűlt fel a sok be nem tartott ígéret nyomán a 60 ezer lejes adósság, a mit a város, most a legképtelenebb és legbrutálisabb terrorral készül behajtani.

A 139. PARAGRAFUS, MELYRŐL NEM AKARNAK TUDNI A VÁROSI TANÁCSOSOK...

Azok a szubvenciót kilátásba helyező ígérek, amelyeket a mindenkori városi tanács meglehetősen a nagyvárad atlétikai klub orra előtt, korántsem fakadtak tisztá szívjóságból. Van a testnevelési törvénynek egy paragrafusa és ez a 139. paragrafus, amely szerint minden város köteles területet adni sportegyesületének és hozzájárulni annak életbenmaradásához, minden ellenszolgáltatás nélkül.

Ez az a paragrafus, amelyben a NAC bízott, ezért gondolta, mind a mai napig, hogy végre mégis csak megszavaznak a számára annyi idő után egy szubvenciót és ennek fejében majd leírják az ugynevezett adósságát.

Ehelyett azonban mi történt?

Pár héttel ezelőtt végrehajtást vezettek a klub ellen. Az otthonukban talált összes nyereségtárgyat, ezüst serlegeket értékesebb érmekeket, lefoglalták és pár napja csak, hogy az Universitatea-NAC-mérkőzés előtt megjelent Marcu adófőnök egy egész sereg adjutánsal és behatolva a NAC pénztárába, a NAC-tisztviselőit, illetőleg a pénztárnál szolgálatot teljesítő sportvezetőket a legdurvábban, legerőszakosabban eltávolítva átvették a kassa vezetését. Egész egyszerűen meglepték a pénztárat pár perccel a meccs kezdete előtt és ennek következtében tízezer lejes inkasszó csúszott a klubon, 50 ezer lejes inkasszó helyett.

Az adóhivatali tisztviselők közül ugyanis senkisémm volt tisztában mennyibe kerül egy lejt. Nyakra-főre, egy összegért árusították a jegyeket.

Ezután az attak után elképzelhető milyen kedvben indult az a mérkőzés, ami ennek dacára 6:1 eredménnyel végződött a NAC javára.

A meccs után az Universitateának nagy nehezen kifizettek kilencezer lejt, a többit költségek címén magukkal vitték, hátrahagyva, hogy majd a NAC fizeti ki az Universitatea többi követelését.

Ez a roham volt tehát a legutóbbi eredménye annak a csatának, amelyet a nagyvárad

városi tanács Giuvulescu tanácsos vezetésével időnként a NAC ellen megrendez.

Miért teszi ezt a város, nem tudni. Mit akar attól a csapattól, amelyik a maga pénzéből olyan nehezen küzdve tartja fenn magát, szörnyű rezsivel harcolva akkor, amikor más városokban, pl. Szatmáron, Kolozsváron és Nagybányán milliókat költ a város sportcélokra. Ott van a szatmári betonalapzatú tribün még a Jorga-kormány idejében készült, ott van a kolozsvári városi pálya, mind-mind a város, az állam költségén. És a NAC, amelyik a legjobban megérdemelné Romániában egy városi, mint az állami támogatást, éppen vele szemben jár el ilyen irgalmatlan módon a városi tanács.

JÓL MEGY A NAC-NAK, — FIZESSEN...

Azt hangoztatják uton-utfélen, hogy a NAC gazdag egyesület, mérkőzéseivel többet keres, mint bármelyik más egyesület. Hatvan és hetvenezres vasárnapi bevételei vannak. Nos, ezeknek, akik csak a levegőbe dobálnak bele számokat, álljon itt egy kis számítás annak dokumentálására, hogy mik azok a bevételek és kiadások, amelyeknek eredményeképpen a NAC-nak annyira „jól megy”. Vegyünk egy példát. Itt volt pár héttel ezelőtt a Bohémia-mérkőzés.

A kassa bruttó bevétele 48.000 lej volt. Ebből pályabér fejében (fenntartásra, személyzet fizetésére, stb.) lefizettek 4800, 5 százalékos disztrikt adó 2400 lejt, liga és federáció 2000, plakát és jegycináltság, kocsik és más apróbb kiadások keveset számítva 1500, a Bohémia-s játékosoknak kifizettek: 43.000 lejt. Összes kiadás tehát ezek szerint 53.200 lejt. Amivel szemben a bevétel 48.000 lejes, ugynevezett prima kassa volt.

Ráfizetett tehát készpénzben a NAC a Bohémia-meccsre 5200 lejt.

És ebből a ráfizetésből kell még ezután ezer kiadást fedezni, játékosokat fizetni.

Igy megy tehát jól a NAC-nak. A hatvan-hetven ezer lejes bevételek mellett legalább ötvenet kap a vendégcsapat.

És ennek dacára fenntartja magát az egyesület, nehezen küzdve, klubdíjakból, klubtagok, sportbarátok adományai-ból.

És dacára ennek, a rengeteg üldözöttségnek, amikben nemzeti türelmetlenek részéről már annyiszor részesültek, a NAC volt az, amelyik a román futball-sportot a külfölddel megismertette és a Ripensia peches külföldi szériái után a

NAC volt az, amelyik dicsőséget és nevet szerzett Romániának az egész külföld előtt.

Százötvenezer lejes ráfizetést, illetőleg újabb adósságszínalást jelentett ez a külföldi tura a NAC-nak. Az a külföldi tura, ahol megverte a Racing Club de France-t Párizs csapatát, amikor a bukaresti sajtó vezércikkben méltatta a NAC eredményeit, dicsőségeit és érdemeit, amikor azt írták a bukaresti lapok, hogy végre mi is adtunk valamit a franciáknak, nemcsak kaptunk tőlük.

A bresti admirális pedig így kiáltott fel az egyik mérkőzés után: — Többet tettek maguk ezzel a játékkal országunk nemzetiségének, minttha 100 diplomata jött volna külföldre...

És talán a legérdekesebb az egészben, hogy a Crisana, a NAC pálya-bérlő társa hallgat. Érthetően nem törődik az ügygel és a város is csak a NAC-ra mészik rá. A NAC azonban nem fogja tűrni tovább azt, hogy egyes városi tanácsos urak intrikáinak és egyéni ellenszenv-harcainak állandó céltáblája legyen.

Most a királyi kabinet irodához készül panaszával, hogy pontosan beszámoljon arról: milyen győtrő, támadó attakban részesíti őket a város egy-egy városi tanácsos türelmetlen indítványára.

A NAC legtöbb játékos a román nemzeti válogatott tagja, nyolc játékos a királyi kintúntetésben részesült.

A NAC most a kabinetirodánál fog referálni ezekről az állandó támadásokról, Giuvulescu és Jonescu tanácsos urak működéséről, érdeklődve arról, hogy vajon a többi városi adósságokat miért nem hajtják be ilyen nagy lelkesedéssel és példálul miért nem fizetnek bért az Apollo-palota bérlői?

Meg fogják kérdezni, hogy ha külföldön jól jött a nemzeti propagandának a NAC, akkor vajon itthon az-e a felelet, hogy egy-két tanácsos intrikájára sürgősen ki akarják tekerni a nyakát?!

g. i.

Starhemberg herceg vette át az új kormány kinevezéséig Dollfuss örökét

Letartóztatták a bécsi rendőrség közbiztonsági osztályának főnökét. Rintelen egyik bűntársa is öngyilkosságot követett el

Bécs, július 27

Starhemberg herceg alkancellár hazaérkezett Bécsbe. Megérkezése után kihallgatásra jelentkezett Miklas elnöknel és az elnök megbízásából átvette a kormány vezetését, amíg az új kormányt kinevezik.

A kormány ezután minisztertanácsot tartott, amelyen törvényerejű rendelettel

a nemzetiszocialista lázadás elfogott résztvevőit katonai bíróság elé utalják.

A katonai bíróság ítéleteit a rögtönítélő bíróság szabályai szerint hozza, de nemcsak halál ítéletet hozhat. Ítéletei ellen azonban nincs fellebbezés és azonnal végrehajtandó.

A steierbányavidék nagyrésze még a felkelők

kezeiben van,

de a karhatalom lassanként visszaveri és lefegyverzi.

MUSSOLINI FENYEGETŐHANGU RÉSZVÉTTÁVIRATOT KÜLDÖTT

az osztrák kormánynak, amelyben mint közeli barátját bucsuztatja Dollfuss. Résztvétlávratát azzal fejezi be, hogy nemcsak a közeli, hanem a távoli bűnösök is elveszik méltó büntetésüket.

Dollfussné is megérkezett Bécsbe. Első útja férjének a kancellári hivatalban felravatolozott holttestéhez vezetett. Dollfussné szívtépető zokogással borult a ravatalra és hosszú ideig imádkozott a holttest mellett.

Az osztrák kormány elhatározta, hogy méltó módon gondoskodik Dollfuss hátramaradt családjáról.

LETARTÓZTATTÁK A BÉCSI RENDŐRSÉG KÖZBIZTONSÁGI OSZTÁLYÁNAK VEZETŐJÉT

Steinhausl rendőrfőtanácsost. A kormánynak adatai vannak arra vonatkozólag, hogy Steinhausl is összeköttetésben állott a felkelőkkel.

RINTELEN EGYIK BÜNTÁRSA IS ÖNGYILKOSÁGOT KÖVETETT EL A FOCHÁZBAN

de a jelentés nem számol be róla, hogy Wagner tábornok vagy Böhm tanácsos lett-e öngyilkos.

Világbotrányra dagadt a varázsvesszőkutatók Pozsonyba tervezett világkongresszusa

Pozsony, július 27.

Nemrégiben hírt adtak a lapok arról, hogy a varázsvesszős kutatók és geológusok augusztus közepén Pozsonyban kongresszust tartanak. A kongresszus színhelye eredetileg Bécs lett volna. A kongresszus előkészítői óriási propagandával dolgoztak és sikerült is a hatóságok szimpátiáját megnyerni. Később azonban különböző hírek kerültek forgalomba. A varázsvesszős-kutatók állítólag Bécs környékén Attila sírja után akartak kutatni. Karintiában aranyereket akartak felfedezni és egyéb hasonló akciókat terveztek, amelyek a kongresszus komolysága iránt kétkedéssel töltötték el az illetékes tényezőket. Kiderült az is, hogy a kongresszus irodahelyiségeért négy hónap óta nem fizették meg a bért. A kongresszus rendezőinek lába alatt csakhamar meleg lett a talaj, úgyhogy Pozsonyba tették át székhelyüket. Itt sikerült is a várostól négyezer korona szubvenciót szerezni. Mielőtt azonban folyósításra került volna a sor, Bécsből

megjött az értesítés, hogy óvatossággal kell kezelni a „kongresszus” ügyét.

Pozsony városa ezekután megtagadta a szubvenció kifizetését és közölte, hogy semmi érdeke nem fűződik a kongresszus megrendezéséhez.

Érdekes, hogy a kongresszus előkészítője, Herzog dr. vezértitkár az egyik pozsonyi szálló portásától nagyobb összegű előleget vett föl a szubvenció reményében. A szubvenció kutha esett, Herzog dr. pedig időközben eltűnt Pozsonyból.

Elitelték Hagymási munkás-vezért, akit az orosz határon fogtak el a grancsárok

Kolozsvár, július 27.

Az elmúlt év februárjában a kolozsvári vasúti műhelyek munkássága csatlakozott a bukaresti Grivica-műhelyek munkásságának mozgalmához és letette a munkát. A karhatalom hosszú tanácskozás után leszerelte a sztrájkot. A sztrájk szervezőit: Popa Emil és Metz János munkásokat, több vasúti munkással együtt letartóztatták, bíróság elé állították és el is ítélték. A sztrájk egyik vezetője azonban, Hagymási Ferenc megszökött.

Hagymási, szökése óta, Románia kü-

lönöző városában bujkált. Pár héttel ezelőtt át akart szökni az orosz határon. A határőrök azonban észrevették és letartóztatták. Úgyet szerdán délelőtti tárgyalta a kolozsvári bíróság. A törvényszék hosszas tanácskozás után 2 évi főtőre és 10 ezer lejt pénzbüntetést ítélte Hagymásit. Az elítélt fellebbezett.

Mar újra baj van a nyugdíjki fizetésekkel?

Kolozsvár, július 27.

Fél év óta először történik meg, hogy a kolozsvári nyugdíjasok a hónap 26-ik napján sem kapják meg a hónap elsején esedékes járulékaikat. Ezuttal ez történt.

A pénzügyigazgatóság pénztárának ablakai zárva vannak, — a nyugdíjasok hiába várnak, a pénzügyi tisztviselők azt a feleletet kapják, hogy a júliusi nyugdíjak folyósításával kapcsolatban a mai napig semmiféle intézkedés nem történt s így nem fizethetnek. A nyugdíjasok erdélyi szervezetének elnöke, Pop Valér táviratot intézett a pénzügyminisztérium államtitkárságához és sürgős intézkedést kért. A távirat eredményét a nyugdíjasok nagy izgalommal várják.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Áru- és pénzpiac

VALUTAK

A Nemzeti Bank árfolyama:
Svájci frank 32.45—32.85.
Francia frank 6.585—6.6375.
Osztrák schilling 23.52.
Cseh korona 4.16.
Pengő 29.24.
Dollár 99.40—109.40.
Fontsterling 503—513.
Olasz lira 8.55—8.80.
Márka 38—40.

TEMESVÁR

Liszt: Nagymalmi árak: 0-ás 7.50, 4-es 6.50, 5-ös 6, 6-os 5.50, 8-as lábliszt 2.90—3, korpa 2.60—2.70. Középmalmi árak: 0-ás 7.60, 4-es 6.80, 5-ös 6.40, 6-os 6.—, 8-as lábliszt 2.60—2.70, korpa 2.40, kis-malmi árak 20—30 banival olcsóbbak.

Nyersbőr, vágóhídi árak: Marhabőr kg. 22, borjubőr 24—25, juhbőr darabja 50—60, bányabőr 50—60 lej.

Allatárak: exportra: fiatal bika kg. 7—9, II. oszt. 5—7, zsirsértés 18—20, hus-sértés 16—18, kövér ökör 8—10, Belső árak: fejőstehén 10—12, juh 5—6, ökör 5—8, tehén 5—7.

Piaci árak: tej 3 lej, marhahús 16, bor-juhus 24, sertéshús 26, vaj 50—60, tojás 70—80 bani, paprika 3 darab egy lej, tök 2—3—4, burgonya kg. 1—2, zöldbab 5, hagyma csomója 1—2 lej, tejfel 24—28 literje, kukorica 2 darab 1 lej, vinette 2—3, kelkáposzta darabja 1—2, fejtes káposzta 1—2—3, körte 6—8—10, szőlő 12—14, szilva 2, alma 6—10 lej kilója.

Árutőzse multheti forgalma: 288 va-gon termény és 198 vagon liszt.

Szatmár, július 27

A szordai hetivásáron gyenge volt a forga-m. A buza ára 430—440 lej között váltako-tott. A tengeripiacon a felhozatal kicsiny volt, hangulat bizakodó. Az árak 270—275 lej kö-zül váltakoztak. Rozs 260—270, zab 230—240, kárpá 220—230 lej métermázsánként. Csehszlo-vákia már nem érdeklődik a napraforgó-mag-ránt, noha ebből Észak-Romániában 50—60 vagon áll szállításra készen. A napraforgó ára 330—340 lej métermázsánként.

CSIKÁGÓ

NYITÁS

Buza: július 97 és hétnyolcad, szeptem-ber 99 és egykettő, december 101.

Kukorica: júliusra nincs jegyzés, szept-tember 65 és kétnyolcad, december 68 és háromnegyed.

Zab: júliusra nincs jegyzés, szeptember 45 és egykettő, december 46 és egyket-ted.

Rozs: júliusra nincs jegyzés, szeptem-berre nincs jegyzés, december 75.

ZARLAT

Buza lanyha irányzat: július 96.37—96.37, szeptember 97.62—97.75, december 99.25—99.37.

Kukorica lanyha irányzat: július 62.75, szeptember 64.75, december 67.50.

Zab tartott irányzat: július 44.25, szept-tember 44.50, december 45.25.

Rozs lanyha irányzat: július 71.75, szeptember 72.12, december 74.

WINNIPEG

NYITÁS

Buza: júliusra nincs jegyzés, október 86 és egynegyed, december 87 és egy-kettő.

ZARLAT

Buza lanyha irányzat: július 85.62, ok-tóber 85.12, december 86.23.

Árpa: július 46.12, október 46.87, de-cember 48.12.

LIVERPOOL

ZARLAT

Buza tartott irányzat: július 5.02 és egynegyed, október 5.07, december 5.07 és egykettő, március 5.09 és egynegyed.

Kukorica nyugodt irányzat: augusztus 9.09, szeptember 9.15 egykettő, október 10.00 háromnyolcad.

Allatpiacok

Külföldön

PARISBAN

A birkapiac 5868 dr-bos felhajtásban. Változat-lan árak mellett a forgalom gyengült. Árak: bárány Fr. 12—15.60, ürü 8—13.40, anyabírka 6—9 huskg-ként.

BÉCSBEN

1774 drb állatot hajtottak fel a marhavásárra. Nagyon lanyha irányzat mellett az árak estek. Árak: ökör extrém 8 1.10—1.18, I-a 1—1.10, bika, extrém 0.96, I-a 0.88—0.94, tehén extrém 0.92, I-a 0.88—0.90, per-élősfulykg.

Milliók differenciákkal indokolja a Postatakarékpénztár a kölcsönfolyósítás megszigorítását

Beszélgetés dr. Bolchis Victor

vezérigazgatóval

a csekkforgalom egyéves eredményeiről, a nem folyósított városi kölcsönökről és az állami szállítók panaszairól

Bukarest, július 27.

Augusztus elsején lesz egy éve, hogy Romániában is megindult a postai csekk-forgalom, amely rövid idő alatt olyan lendületet vett, hogy páratlanul áll a hasonló közintézmények történetében. Ebből az alkalomból felkerestük dr. Bolchis Victor vezérigazgatót, az intéz-mény megteremtőjét, aki a következőket mondotta:

Egyéves a postai csekkforgalom

— Igen, most lesz egy éve, hogy a csekkforgalmat megkezdte működését és a kezelésünkre bízott összegek, valamint az ügyletek száma olyan hallatlanul fejlődik, hogy a most közölt adatokat néhány nap múlva már meghaladottak-nak lehet tekinteni. Maga a csekkforgia-lom bevezetéséről szóló törvény már egy-évvvel hamarabb meg lett szavazva, vi-

szont a postatakarékpénztár már 1931 januárjában kezdte meg működését. Két évvel ezelőtt, amikor a csekkforgalmi törvény jött, az egész intézményt reor-ganizáltuk és teljes autonómiát kaptunk. Most teljesen függetlenek vagyunk a Casa de Depuneritől (Központi Letét-pénztár).

A csekk- és kliringforgalom az első öt hónap alatt, vagyis 1933 végéig 1790 millió lej készpénz és 292 millió lej számlaközi forgalom volt.

Közben a csekkszámlatuljadonosok szá-ma 2500-ra emelkedett, ami maga után vonta a kliringforgalom rohamos emelke-dését. És ez az intézet tulajdonképpeni célja. Már 1934 első hónapjában a kész-pénzforgalom 1241 millióra és a kliring-forgalom 311 millióra szökik, vagyis ja-nuárban majdnem elértük az előző hat

hónap összforgalmát, sőt a kliringben le-lül is multuk. Februárban a számlaközi forgalom (kliring) a készpénzforgalom-nak 34 százalékat tette ki a december-végi 16 százalékkal szemben. Junius vé-gén — mert a júliusi adatokat még nem állíthattuk össze, —

az intézmény fennállásának 11 hónap-jának összforgalma megközelítette a 13 milliárd lejt,

amiből a kliringszámlákra 2767 millió esik, ami majdnem 54 százalékos arány-nak felel meg. A csekkforgalom egyen-lege ezidőszert 440 millió lej, amelyet teljes egészében a Banca Naționalăi tartunk letétben, holott a törvényben csak 50 százalék deponálására vagyunk kötelezve. És inkább fekdüni hagyjuk a pénzt, semhogy megfelelő biztosítékok nélkül kihelyezzük.

Megszavazott, de nem folyósított kölcsönök

Megemlítettük dr. Bolchis vezérigaz-gatónak, hogy az utóbbi időben számos oldalról támadás érte a Postatakarék-pénztárt és Csekkintézményt, amiért egyre-másra folyósította a kölcsönöket külön a városoknak beruházási célokra. Bolchis vezérigazgató a következő vá-laszt adta ezekre a támadásokra:

— Nem érdekel bennünket, mert nem adtunk egyetlen kölcsönt sem.

Az igaz, hogy a parlament megszavazott egy csomó városi kölcsönt, de ezek a tör-vények minket nem köteleznek. És ha fogunk is folyósítani ilyen kölcsönöket, igazán megnézzük, hogy kinek és mire adjuk és úgy megkötjük az illető váro-sok kezét-lábát, hogy mozogni se tudja-nak.

Végül előadtuk az államnak szállító cégek panaszát, hogy újabban a Posta-takarékpénztár megnehezítette a kölcsö-nök folyósítását a formások növelésé-vel. Régebben például a vasutnak száll-ító cégektől, amelyek kölcsönért folya-modtak, csak annak igazolását kérték, hogy az árut átadták a CFR gazdasági hivatalának és hogy a vonatkozó számlák betérjesztették. A kereskedőknek és más állami szállítóknak ez a megoldás na-gyon jól fogott, mert 9 százalékos ka-matra azonnal megkapták a járandósá-gaikat, amelyekre legjobb esetben is egy-két évig kellett volna különben vár-niok, vagy pedig adóbonokat kellene el-fogadniok. De újabban a Csekkpénztár ragaszkodik ahhoz, hogy a CFR pénzü-gyi igazgatósága is igazolja a járandó-ságok létezését. Ez sok formalitással jár és legalább 3 hónappal késlelteti a kölcsönök folyósítását.

Kereskedői gondosság, vagy zseton-kérdés?

Az új kölcsönpolitikáról Bolchis ve-zérigazgató a következő magyarázatot adta:

— Tulajdonképpen csak az történt, hogy rendet teremtettünk a kölcsönfo-lyósítások terén. Nekünk a megfelelő ké-reskedői gondossággal kell eljárunk a rátkbizott tőkék kihelyezésénél. A régi rendszer alatt, amikor megelégedtünk a CFR gazdasági hivatalának az igazolá-sával, gyakran megtörtént, hogy

utólag milliók differenciák mutatko-ztak a kölcsönkérő cég által jelzett és a vasut által ténylegesen hozzánk befiz-etett összegek között. Valaki például ránk engedményezte az általa kimutatott követelést, amelyre mi 80 százalékat folyósítottunk és akkor a CFR pénzügyi osztálya azzal állott elő, hogy a számla hibásak voltak, vagy más címen eszközöltek belőlük különféle le-vonásokat. Nem ritkán megesett az is,

hogy a javunkra cedált követeléseket egy harmadik kéz részben, vagy egész-ben letiltotta, vagy lefoglaltatta és így a mi kölcsönünknek nem maradt meg a kellő fedezete. Ennek az állapotnak meg kellett szűnnie és ezért kell a kölcsönkérőknek követelésük tényleges ösz-szegét igazolniok. Arról, hogy ez késlelteti a pénz folyósítását, mi nem tehe-tünk.

Üzleti körökben nem egészen osztják azonban dr. Bolchis vezérigazgató felfo-gását ebben a kérdésben. Mindenekelőtt is a Csekkpénztár új hitelpolitikája mi-att egyre több állami és vasuti szállító magántökekeknél kezd leszámítani a követeléseit, ami nem lehet közömbös a Postatakarékra, amelynek a csekk-számlák egyenlegeiből és a könyvecs-

kékre elhelyezett betétekből mintegy másfélmilliárd lej pénze hever kihe-lyezetlenül,

minimális kamatozás mellett. De azt is beszélik kereskedelmi körökben, hogy a kölcsönfolyósítás megszorításának, illet-ve a formalitások megszorításának egészen más, az óvatos üzleti politikától teljesen távolálló okai volnának. Az ál-lammal gyakran dolgozó szállítók köré-ben erősen tartja magát az a vélemény, hogy az igazgatóság a formalitások sza-porításával az ülések számát és ezzel a velejárá jelenléti díjak összegét is sza-porítani akarja, ami nem volna lehetsé-ges, ha minden kölcsönügyletet egyet-len ülésben intéznének el.

Bányai Ernő

A közgazdaság hírei

A hűtőberendezések eladása a nagy meleg következtében igen fellendült Bukarestben, ahol majd minden új ház felszereli magát ilyen készülékekkel. Az eddig ismert márkákon ki-vül ezuttal első ízben jelentek meg a piacon a Columbia gramofoneg által képviselt „His Masters Voice” márkájú hűtőberendezések. A londoni Marconi cég most tárgyal egy buka-resti képviselővel felállításáról az „Electrogaz” céggel.

*

Uj palacküveggyár létesül Bukarestben. A vállalatot Charles Gould mérnök csinálja és egy-két hónapon belül tervezik üzembe he-lyezni.

*

„Aur” S. A. R. Miniera cégelnevezés alatt Bukarestben új aranybányatársulat alakult, amely tulajdonképpen az „Aurifera” cég jog-utódja. A vállalat alapítóje 80 millió lej, ami-ből 2 millió a huszmillió Aurifera-alapítóke leszállítása után maradt összeg, 32 milliót jegy-zett az a tőkés csoport, amely az Aurifera régi adósságainak rendezését vállalta, 10 millió lejt jegyzett egy másik érdekelt, míg 36 milliót nyilvános jegyzésre bocsátanak. Az új alapí-tás a „Mica” aranybányatársaság irányítása alatt fog működni.

*

Festékárugyárt alapít Kolozsváron dr. Szántó Miklós, az Erdélyi Szénbánya Rt. volt főrezsényese és vezérigazgatója. Erre a célra kibérelte a volt „Lyonnais” selyemgyár egy-kori épületét.

*

A bukaresti Uzinele Chimice Române gumi-árugyár, amelynek 2.8 millió lej váltótartozása volt a Banca Generală și 860.000 lej adós-sága a Banca de Scontul, megállapodott a

két intézetnél hitelezőként érdekelt Banca Na-tionalával, hogy a tartozásokat ez átveszi. A gyár most kifizetett egymillió lejt, míg a fenn-maradó összeget három év alatt fizeti le 1936 májusától kezdődően, aminek garatálására a jegybank jelzálogbekebelezést kapott a vállalat ingatlanaira.

*

Miért javul a német márka? A német márka árfolyama az utóbbi időben megszilárdult. A javulás oka arra vezethető vissza, hogy Orosz-ország július végén nagyobb összegeket kény-telen német exportőröknek fizetni s ezért nagyszabású márkavételeket eszközöl.

*

Július végén tartják a nemzetközi cukorér-tekezletet. Ostendből jelentik: A nemzetközi cukorértekezletet az idén eredetileg július 18-ára hívták össze, de a tengerentúli terme-lők kérésére 30-ára halasztották el.

*

Javult a nemzetközi tőzsdeindex. Európa tíz legnagyobb értékpiacon és a newyorki érték-tőzsdén a múlt héten csekély volt a forgalom. A legtöbb piacon ennek ellenére is barátságos irányzat alakult ki, úgyhogy a nemzetközi tőzsdeindex (az 1927. évi árfolyamértékeket 100-nak véve) 45.2-ről 45.5-re növekedett.

JULIUS 31-IG VÁLTJAK BE A KÉK EZRESEKET

A Nemzeti Bank közli, hogy a kékszinű ezer-lejesek beváltási határideje 1934. július 31-én jár le. Ezen időpont után a kékszinű ezreset elvesztik érvényüket.

A kék ezreseteket a feltüntetett határidőig a Nemzeti Bank bármelyik fiókja kicseréli.

Skoda,

avagy
ágyuval is lehet
verebezi löni

Bukarest július 27.

A napokban mentették fel végső fokon is a bukaresti Skoda-kirendeltséget az adóeltitkolás vádjá és a kirótt többmillió bírság alól, amellyel az egész Skoda-botrány elindult. De maga a Skoda-ügy még vígan dagad és folyik rendületlenül már több mint két éve. Azóta, hogy Marulius adóellenőr, ki tudja, milyen céllal, adóügyi házkutatást tartott Skodáknál, az országban a rendkívüli események és valószínűleg változások egész sorozata játszódott le: megcserélték a konverziót, a liberálisok kormányra kerültek, Lupu kibékült Mihalacheval, Románia paktumot kötött a Szovjetekkel és sok más hasonló váratlan, szinte hihetetlen esemény, csak a Skoda-ügy maradt változatlanul napirenden, éppen olyan bonyodalmasnak és titokzatosnak, ahogy megkezdődött. Ujabb és újabb nevekkel dobna be a köztudatba, összegeket emlegetnek, tábornokokat, politikai primadonnákat, szürke kávéházi konradokat, névtelen polgárokat hallgatnak ki, aktákat és okmányokat ásnak ki a poros irattárakból, keresztretjévényeket és találós kérdéseket fejtegetnek, a politikusoknak elrontották az egész nyarat, nem mernek elutazni a tengerre, vagy falura, mert hátha váratlanul beidézi őket a vizsgálóbizottság, vagy pedig távollétükben nyeli el ez a falánk mocsár. Egy egész ország reszket, nehogy arra ébredjen egy szép napon, hogy rajta van a hírhedt vesztegetési listán, amelyből Mirto vallomása szerint három példány is van és pedig három változatban, más és más nevekkal. És mindez miért? Hogy megtudjuk, amit mindenki már régen tud: hogy Skodák vesztegettek, de nem tudni, kit, hogyan és mennyivel.

Bukarestben már csak a humor szemzőgéből érdekli az embereket ez a tengerikigívó dagadt ügy és mindenki nagy fejbólgatással azonosítja magát Mirtonak azzal a megállapításával, hogy ebben az ügyben sohasem lesz teljes világosság. Az újságok állandó vidámságot közölnek a Skoda-viccekből, a reggeltől-estig zsufolt bodegákban, a kávéházakban, uszodákban, a strandon, mindenütt csak Skoda-vicceket hallani. Már nem haboznak fel senki, már nem izgul senki, csak nevetnek és mulatnak a dologon.

Az alábbiakban összeállítottunk néhány érdekesebb és jellemző bukaresti Skoda-anekdótát, amely tökéletesen viszusztulkrózi a közvélemény felfogását erről az ominózus ügyről. Keep smiling. Tessék mosolyogni.

Az egyik országos napilap vasárnapi vidám rovatából. Az újságíró körinterjút csinál a Skoda-bizottság tagjaival, az elnökkel, az egyik főgyanusítottal és végül felkeresi Vácarestben magát Seletzkvt. Ime az interjú:

- Kicsoda ön? — kezdi az újságíró.
- Nem emlékszem.
- Mit tud Skodáról?
- Nem jut eszembe.
- Adott ön spertet?
- Elfelejtettem.
- Ki kapott pénzt?
- Az is elfelejtette.

Más:
Eddig a Skoda-ügynek, az ártatlanul halálba kergetett Sica Popescu tábornokon kívül, az a három ügyvéd az áldozata, akit az illovi ügyvédi kamara kizárt. Ezek voltak az első szankciók ebben az ügyben. Az egyik épeszhangu hetilap szerint a kizárás hírére a parlamenti vizsgálóbizottság egyik tagja így kommentálta a dolgot a parlament büféjében:

— Lám? Tévednek azok, akik azt hiték, hogy el fogunk tussolni mindent.
A parlamenti bizottság naponta tucatjával kapja a leveleket és telefonokat, amelyekben ismeretlen és ismert nagyságok kéri a kihallgatásukat. Az egyik újság szellemes rajzot közöl, amelyen a jámbor külvárosi kocsmáros szegyenkezőve remeg harcias oldalborda előtt, aki meletankodva mossa a fejét neki:

— Nem szégyeled magad? Egyedül téged nem idézett be a Skoda-bizottság. Az egész utca rajtad mulat.

Maga a bizottsági tárgyalás is tele van humorról, amiről a napilapok nem számolnak be. Van egy-két tagja a bizottságnak, aki állandóan gondoskodik a honatyák jó hangulatáról. A legnépszerűbb közülük dr. Milica Aurél kolozsvári ügyvéd, aki Argetoianut képviseli a bizottságban. Mint jó ügyvéd, állandóan legaprólékosabb részletekre is kiterjed a figyelme. Vele esett meg a következő józsi eset:

Mirtot akarva sarokba szorítani, állandóan arról kért felvilágosítást, hogy a volt alminiszter mikor beszélt Löwensteinnal, a Skoda-gyár prágai vezérigazgatójával. Mirtó elmondja, hogy délelőtt is, ebéd után is, sőt este is beszélt vele. Milica Aurél diadalmasan lecsap a tanura:

— És mivel töltötte ön Prágában az éjszakákat?

Mirtó joviálisan, kissé felsőhajtva adta meg a választ:

— Jaj, kedves képviselő ur, ezt 25 évvel hamarabb kellett volna önnek kérdeznie tőlem.

Igy mulat a Skoda-bizottság. Az igaz, hogy ez a nyári pótszórakozás kissé sok pénzébe kerül az országának.

Mint említettük, a nagyközönség körében valóságos mániá lett már, hogy mindenki a bizottság elé akar kerülni, hogy fontos leleplezéseket akar tenni. Ezeket az önkéntes tanukat, akik csak azt akarják, hogy a nevük belekerüljön az újságokba, állandóan karrikírozzák a lapok. Ötletes fejlecek és rajzok perszifalják ezt a Skoda-lázat, amely erősen

ISMERETLEN SINPÁRON**VESZTEGEL A FANTOM-VONAT:****A KOLOZSVÁRI „DUBA”...**

Hat hete tart már a négyórás
ut Gyulafehérvárig!

Kolozsvár, július 27.

Bocsánatot kérek, ha nem térek rögtön a tárgyra... Elsőbrendű kötelességemnek tartom, hogy megmagyarázzam, mi az a „duba”?

Nyelvészeti felvilágosítással nem szolgálhatok, de nem is fontos... A szó homálybavesző származásával szemben csak azt a helyet ismerem, ahol sarjadt... Szomorú talaj és leheletszerű szóvirágok helyett csak olyan dudvák burjánzanak rajta, mint a „zsaru” vagy a „srenker”... A „duba” is a börtön redves levegőjében fakadt ki, rideg falak és sötét „lichthof”-ok árnyában...

Különböztetést a száználmasan rozoga, nyikorgó vasúti kocsit jelenti, amelyben egy-egy nagyobb fogolyküldeményt szállítanak egyik városból a másikba... Két ütköző közé, valahol a vonat végén, oda-csatolják a „dubát”, amelyben egymás hegyén-hátán hemzseg a szerencsétlen

„rakomány”... Kasszaforók, betörők, apagyilkosok és hasonló mákvirágok között itt kapnak helyet azok a „lebukott” intellektuelek és munkások is, akiket a hatóságok baloldali tevékenység gyanúja miatt „kaptak le”...

Fegyveres őr áll megkövült vártában a „duba” elején... Egy ember csak, de mindenüvé lát és a legesélyesebb zajra lekapja puskáját! Már csak az ijesztés végett is! De rend is van ám a „dubában”, amelynek „utasai” nyomorúságos, száraz kis étel-adagok mellett bűjtölké ki, amíg a „különfülke” rendeltetési helyére bedöcög!

Amibe néha néhány hét is beletelik! A „duba” nem közlekedik menetrend szerint és gyorsaság tekintetében sem versenyezhet a „Train Bleu”-vel, vagy a „repülő-skót”-tal... Az is előfordul, hogy a „dubát” lecsatolják valamelyik ismeretlen állomás közelében és holmi vakvágányon éveknél több heteken át vesztegel...

És kalauz sincs a láthatáron, akitől megkérdezhetnék, hogy mikor indul el újra?

Kis képzelettel a „dubát” a „kísértetek vonatát”-nak lehetne nevezni, amely időről-időre kámforrá válik valahol... Az éjszaka sötétjében egyszerre csak eltűnik a pályán és egy csomó találgatást hagy maga után.

Szükséges még tudni, hogy a „duba” csak akkor fut be valahova, ha teljes a rakomány... Amennyiben például Bukarestből, vagy máshonnan holmi bűnözőket akarnak Gyulafehérvárra küldeni, a Kolozsvár—Gyulafehérvár között közlekedő, foglyoszállító-fülke köteles ezeket az utasokat is valahol bevárni. Ameddig megérkeznek oda... Ha leték mulnak el, az se baj! Az igazságszolgáltatás malmának ilyenkor már lassan forognak a kövei!

Hát ez az, amit közönségesen „dubá”-nak neveznek!

Az ország legpontatlanabb vonata

Be kell jelentenem, hogy ez a riport elsősorban azért „aktuális”, mert a cselekmény hat héttel ezelőtt indult meg...

Ha tegnap, vagy ma történt volna mindez, nem is írnánk róla!

De másfél hónapja már, hogy a zsufolt „duba” kidöcögött a kolozsvári állomásról a koromsötét éjszakába... Gyulafehérvár felé...

Rendes körülmények között négy óra hosszat tart, amíg az ember innen odaér...

Ez a „duba” viszont, hathetesen késés után, még máig sem fekezett le a gyulafehérvári perron előtt!

Nem tulozunk, ha azt állítjuk, hogy ez a hathetesen késés, amely még ki tudja mennyire dagad meg, a CFR krónikájában is párját ritkítja! Egészen különösi! Hol, merre van a „duba”, senki se tudja!

Nem sejtik a „különfülkén” utazó politikai foglyok hozzátartozói sem, akik

már aléltak a sok lőtástól-futástól és az idegtépő aggodalomtól... Hiába jártak Gyulafehérváron... Azt a választ kapták illetékes helyen, hogy „ilyen” vonat nem érkezett oda...

Hol vesztegelhet?

Micsoda sinek kusza kátyujába rekedhetek a rozoga „duba” kerékei?

Ki tud rá felelni?

Milyen hűhót, milyen országos ribilliót idézhetne elő, ha például a „Rapid” futna be hathetesen késéssel valahova...

Vagy az Orient-expressz!

Esetében azonban csak egy tetves „dubát”-ról van szó! Első- és másodosztály nélkül. „Egy” fülke csupán az egész, abban sem kényelmes plüss-üléseken ránkagatózó kéjtások, hanem heringmódra bezsufolt politikai foglyok és más „bűnözők” szoronganak...

Szót sem érdemel.

A mozgó-börtön utasai...

Belátom, hogy az egész história kalandor-regény izű és meglehetősen valószínűtlen benyomást kelthet az olvasóban... Egy vonat, amely hathetesen késés után sem érkezik meg...! Amely nem kap fűtővagy fényjelt az indulásra, hanem ismeretlen helyen vesztegel, a térben és időben... Fantasztikus!!!

A valószínűség alátámasztásának érdekében és adataim alapján, abban a helyzetben vagyok, hogy a vasúti késés országos rekordját tartó „duba” öt utasának a nevét közölhetem. Öt utasát, akik többedmagukkal hat héttel ezelőtt indultak el Kolozsvárról, de még mindig nora érkeztek meg Gyulafehérvárra...

Ime:

1. Szakács Rozália Dermata-gyári munkásnő, akit baloldali tevékenység miatt két hónapra ítéltek. A jelek szerint elutazta ezt a két hónapot, mielőtt Gyulafehérvárra érkezne, hogy büntetését kitöltse... Mert a valószínűleg két hónapig tartó „négyórás” utazást csak nem számítják a büntetésbe?

2. Herschkovits Tibor. Tizenhét éves, vézna gyerek...

3. Rosenfeld Gábor. Kereskedelmi al-

felosztott, aki a bizottság előtt, amelynek elnöke felszólítja a szokásos formulával:

— Mondjon el mindent, amit tud.

Mire a derék atyafi elkezd:

— Tudom például, hogy Vitéz Mihály vajda megverte a törököket Călugăreninél...

Érdekes és valóban megtörtént eset a következő:

A bizottság levelet kap egy Vasilescu nevű magasrangú katonatisztól, hogy beszélni akar, mert szenzációs mondanivalói vannak. Beidézik. A tiszt megjele-

nik a bizottság előtt, amely felszólítja, hogy tegye le az esküt.

— A kérem. Tisztázzuk csak a kérdést. Önök letették az esküt? Nem. Miért kívánják hát tőlem, hogy esküt tegyek

emlékeztet a Reinitz-per hisztérikus tanuskodni-akarására. Az egyik rajzon látni a kamara főbejárata, az uniformis szolgáival. Előtte levett kalappal egy pislogó szemű polgár, aki papírlapot lobogtat a kezében, mondván:

— Kérlek, jelents be. Én vagyok a legjobb keresztretjévény-megfejtő az országban... És ha én rájövök egy névre, akkor az az igazi, ma is és holnap is.

Egy másik rajzon az önkéntes tanu ott áll már a bizottság előtt, amelynek elnöke felszólítja a szokásos formulával:

— Mondjon el mindent, amit tud.

Mire a derék atyafi elkezd:

— Tudom például, hogy Vitéz Mihály vajda megverte a törököket Călugăreninél...

Érdekes és valóban megtörtént eset a következő:

A bizottság levelet kap egy Vasilescu nevű magasrangú katonatisztól, hogy beszélni akar, mert szenzációs mondanivalói vannak. Beidézik. A tiszt megjele-

nik a bizottság előtt, amely felszólítja, hogy tegye le az esküt.

— A kérem. Tisztázzuk csak a kérdést. Önök letették az esküt? Nem. Miért kívánják hát tőlem, hogy esküt tegyek

kalmazott Azonkívül üdöbajos.

4. Erdős György. Foglalkozása: lásd előbbiét. Különböztetést Erdős dr. kolozsvári ügyvédnek a fia. Szintén fiatal...

5. Kis Albert, 16 éves százfenesi kövacslegény...

Kivülük még hárman voltak a „dubában” olyanok, akiket hasonló bűnök miatt indítottak utnak Gyulafehérvár felé. No, meg egy halom börtöntöltelék!

Sem azokról, sem róluk, a kolozsvári nyolcóról, nincsen semmi hír! Tartózkodási helyük, fülkékkel együtt, ismeretlen! Hat hete már!

Nekem aztán ne jöjjenek olyan bődületes blöffökkel, hogy a „technikai vívmányok századát” éljük...

Hiába beszélnek a legelméletesebb golyószórókról, a legpompásabb bombavetőkről és a legtekélyesebben működő gépfegyverekről! Nem emelem meg a kalapot a XX. század előtt!!!

Kézből megkontrázok minden ugynevezett „vívmányt”!

Ez is technika? Még mit nem? Fityinget nem ér az egész! Amikor még ott tartunk, hogy egy „ilyen” vonat hat hét alatt nem tud eldöcögni Kolozsvártól Gyulafehérvárig!!!

Kaszálás közben érte utol a halál. Csikszeredáról jelentik: Szabó Elek 44 éves csikdánfalvai gazda havasi kaszálóján dolgozott. Munkaközben összeesett a mire a szomszédban dolgozó társai segítségére siettek, meg is halt. A szokatlanul gyors halálesettel kapcsolatos orvosi vizsgálat megállapította, hogy az élete delén levő gazdát gyenge szíve ölte meg.

az igazmondásra?

Az elnök idegesen:

— Ez nem tartozik önre. Feleljen a kérdésre.

— Jó. Beszéljek... Habár önök egy korrupciós választói testületnek a képviselői...

Az elnök azonban torkára forrasztja a hömpölygőssel fenyegető szóáradatot.

— Tessék a Skoda-ügyről beszélni, kérem.

— Jó, jó... A dolog úgy kezdődött, hogy ezelőtt... hány évvel is?... igen, igen... 1916 őszén, pontosan szeptember 23-án... emlékszem, éppen szerdai nap volt, késő este, amikor több-

magammal Dinu Brătianunál voltam...

Nem folytathatta. Armand Călinescu azt javasolta, hogy a tanu inkább kezdje el az idősebb Brătianu Ionnál, hogy meglegyen a kontinuitás. Végül is Pop Valér elnök barátságátlanul eltanácsolta az önkéntes tanut.

Sok más mozzanata van még a Skoda-bizottsági tárgyalásoknak, amely azt mutatja, hogy valami haszna mégis volt ennek az egész botrányhistóriának, ha a bűnösöket nem is fogja kideríteni talán soha.

(b. e.)

SPORT

A király jelenlétében, az országos atlétikai bajnokságokkal avatják fel vasárnap a brassói stadiont

Brassó, július 27.
A szombat és vasárnap országos bajnokságok iránt hatalmas érdeklődés mutatkozik. Most már bizonyos, hogy az ország legjobb atlétái indulnak és több országos rekord megdől.
Az atlétikai bajnokság csak múltó kerete

MEGERKEZETT A MÁSODIK „SOROZAT” AMERIKAI ATLETA
Is Európába és a stockholmi versenyen Eastman nyomban szenzációs futással mutatkozott be. 800 méteren 1 p. 50 mp.-et futott.

A magyar Szabó 800 méteren az 1 p. 50 mp.-t futó Eastman mögött negyedik lett, könnyen futott 1 p. 54.5 mp.-es idejével a 800 méteren. EASTMAN VILÁGREKORDOT FUTOTT STOCKHOLMBAN

500 méteren 1 p. 03 mp.-el (régi: Tavernari olasz 1 p.07 mp.) 2. Waufeld svéd 1 p. 03.2 svéd rekord! A másik szenzációs eredmény:

1000: Bonthron USA 2 p. 24.8 mp. (csak 0.8 mp.-el rosszabb a világrekordnál). 2. Ny svéd 2 p. 26.2 mp.

110 gát: 1. Beard USA 14.5 mp.

Labdarugás

AUGUSZTUS 26-ÁN KEZDŐDNEK AZ ÚJ NEMZETI BAJNOKSÁG
és a Román Kupa küzdelmei. A Román Kupa nevezési határideje augusztus 16.

Középeurópai Kupa

**Admira – Juventus
3:1 (1:1).**

Bécs, július 27.

Az Admira Bécsben biztosan győzött és ezzel jelentékeny előnyt szerzett a második mérkőzésre.

A két bajnok találkozására a bécsi súlyos események ellenére is 25.000 ember volt kíváncsi. Az Admira szenzációsan játszott. Az Admira győzelme amilyen váratlan, éppen olyan biztos fölényű volt.

Az első gólt Siegl lőtte. Szünet után Hummenberger lövi a másodikat, Hannemann szerzi a harmadikat. 3:0-ra vezet az Admira! A Juventus szépítő gólját befejezés előtt négy perccel Borel II. szerezte.

A magyar Klug nagyon jó bírő volt.

Győzött Grázban a Ferencváros

Ferencváros—GAK, Sturm kombinált
4:0 (3:0).

lesz a stadion felavatásának, amely vasárnap délelőtt lesz a király jelenlétében.

Károly király és Miklós herceg személyesen vesznek részt a „II. Károly király” stadion felavatóján és az ezzel kapcsolatban rendezett sportkiállításon.

HA KOAH FOLYTATTA ROMÁNIAI GYŐZELMI SOROZATAT

Hakoah—HTV 3:0 (1:0).

Nagyszeben, július 27.

Rekordközönség. A bécsi együttes szép iskolai játékot mutatott. Gidali, az Ivria centerhalfja, próbajátékot játszott és annyira tetszett a bécsi vezetőségnek, hogy romániai turájukon magukkal viszik. A Hakoah szombaton Besztercén, vasárnap Nagybányán és hétfőn Szatmáron játszik.

LEMONDOTT NADAS

A budapesti reggeli lapok szerint Nadas Ödön, a magyar válogatott csapat kapitánya, lemondott. Eddigi szolgálatait elismerve, a lemondást tudomásul vették. Utóbbi időben so-

Az új italmérési engedélyek kiadása

Csikszereda, július 27.

Most egy éve pénzügyminiszteri utasítás alapján az illetékes pénzügyigazgatóságok becsérlés cím alatt összeszedték az italmérési engedélyeket. Azóta naponként sürgették az érdekeltek engedélyeik becsérlését, de eredménytelenül. A napokban aztán rendelkezés érkezett a pénzügyigazgatóságokhoz, hogy a kocma, jobban mondva korlátlan italmérési engedélyeket becsérlhetik, míg a többiek tartásuk vissza, mert egységesítésük módosításait most dolgozza ki a minisztérium megfelelő szakosztálya.

A rendelettel kapcsolatosan a csikszeredai pénzügyigazgatóság italmérési osztálya arra a megállapításra jutott, hogy az engedélytulajdonosok szesz törvényben előírt iratai hiányoznak. Idők folyamán elkallódtak.

Az osztályvezető úgy gondolta megoldani a dolgot, hogy az engedélyek becsérlése során fogja pótolni a szerinte feltétlenül szükséges iratcsomókat.

rozatos támadások érték ezért mondott le. Utódja a legnagyobb valószínűség szerint Holics Ödön lesz.

NEM MI RABOLTUK EL KORONYT,

— hanem a NAC, — nyilatkozta a TAC. Korony ma is a mi játékosunk. A NAC szöktette meg autón Temesvárról. A vasárnapi selejtezőn szükségünk van rá. A Korony-ügy — újabb fejezeteket ígér.

427.000 néző nézte végig eddig a Középeurópai Kupa mérkőzéseket. Csehszlovákiában 124.000, Ausztriában 123.000, Magyarországon 103.000, Olaszországban 67.000 és a cvájei Admira—Napolin 10.000 néző nézte végig eddig a küzdelmeket. A legtöbb néző a hat Hungária—Spárta meccsen jelent meg mégpedig 89 ezer.

Az olasz sajtó a Ferencváros „hallatlanul rossz taktikáját” bírálja. Ebben látják a vereség okát, bár elismerik, hogy egyénileg kitűnő futballisták a csapat tagjai.

Tenisz

NAGY MEGLEPÉTES A DAVIS CUPBAN:

AZ USA 0:2-RŐL MEGNYERTE A ZONAKÖZI DÖNTŐT

Wimbledon, július 27.

Ausztrália már 2:0-ra vezetett az USA ellen és senki sem kételkedett már győzelmében, mikor a párost megnyerték az amerikaiak. A Wood—Crawford meccs 6:3, 9:7 és „fittin-lőre” vezetett mikor zápor mosta el a meccset.

Olcsón eladó

100 hlt. BOR 1932-es.

100 „ BOR 1933 as.

(hordónként is).

Mint Thomas nál, Călnic, jud. Alba.

Másnap folytatták. Az amerikai leadott egy szettet 4:6 arányban, de az utolsót ismét megnyerte. Végeredményben:

Wood USA Crawford Ausztrália 6:3, 9:7, 4:6, 6:2.

Amerika kiegyenlített! Shields rendkívül okos taktikával, nagy izgalmak között verte meg Mr Grathot:

Shields USA—Mc Grath 6:4, 6:2, 6:2.

A Davis Cup döntőjében tehát a védő Anglia és az USA találkoznak.

Segall megverte Rétit 4:6, 5:7, 11:9, 8:0 w arányban a Davis Cup válogató meccsen Bukarestben.

Uzás

Hitelesítették Fick 100 méteres világrekordját — az 56.8 mp.-et, amivel Weissmüller 57.4 mp.-es világrekordját javította meg. Érdekes hogy Fick milyen változó formát uszik. A világrekord, ugyátszik, csak kiszaladt. Most legutóbb 1 p. 01.8 mp.-el lett második egy versenyen.

mert ellenkező esetben súlyos bírságoknak teszik ki magukat.

A szesz törvény intézkedései szerint az egyes községeket lélekszámarányuknak megfelelő italmérési jog illeti meg. A jogot elárverezhetik. Viszont a tényleges gyakorláshoz feltétlenül szükséges italmérési engedély kiállítását a pénzügyminiszter a maga részére tartotta fenn. Így mindaddig, amíg az ehhez szükséges okmányok nincsenek az illetékes pénzügyigazgatóság birtokában, nem szabad árulni.

Szerkesztői üzenetek

Terminus-kávéház, Timisoara. Szíveskedjék érintkezésbe lépni I. A. Stoica mérnök ural (Brassó, Hosszu-utca 14.) — A bukaresti szabadalmi hivatal címe: Str. Petre Poni 2.

R. Juliánna, Árkos. Kérdéseire levélben válaszolunk. Néhány napi türelmet kérünk.

Internationale. 1. Nem tudunk semmit a kérdéses társaságról, mert nem írta meg a legfontosabbat: hol van ez a cég? Azt sem írta meg — legalább is reklamációjában nem-hogy milyen sorsjegyekre kíváncsi. Tudnia kell, hogy ezek a sorsjegygynökségek csak addig törődtek és törődnek feleikkel, amíg pénzt látnak és ha azok a sorsjegyeket kifizették, rendszerint kámforra válnak. Mi is félünk attól, hogy önt is éppugy becsapták, mint rengeteg embert Erdélyszerte. 2. Küldje be a cikket. Ha jó — esetleg közölhető lesz.

Biri néni szakácskönyve a legjobb a mégis a legolcsóbb. Ismét kapható mindenütt. Kemény kötésben 100— lej. Postán utánvétellel szállítja a Brassói Lapok Könyvosztálya.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szö 4 lej. vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szö. Állatkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Keresünk egy cca 15 kilovattos 220 Voltos dinamot, komplett jó karban, Fodor Ödön címre, San-Georgiu de Padure, jud. Odorheiu. 13562

Fűrészgári berendezéseket, iparvasuti sineket, gőzmozdonyt, félstabil gőzgépeket keres. „Mercur” cég, Hatég. 13555

Vesztünk 2.50 méteres esztergapadot amerikaiárral. Ajánlatot Zabóta Részvénytársaság, Zágón. 13551

Üzemképes favágógép (Deutz) eladó. Junesch Brassó, Luther-u. 29. 13618

Brassótól Váradig

Orsovától Szigetig

Zombolyától Gyergyóig

terjed a hír, ha azt a

Brassói Lapokban

apróhirdetesként közli.

Eladó 4 Hp. 5 légkörös lokomobil üzemképes állapotban, most hitelesítve, Bartos gyapjufeldolgozó, Kézdivásárhely. 13558

Vegyes

Képveleteket keresek bármilyen szakmában, nagy ismeretességgel rendelkezem, Temesvár és Bácság részére leveleket D. Guttmann, Timisoara, Str. Bonnaz 14. Bizományos. 13605

GAZDASAGI TANÁCSADÓI

Baromfitenyésztés

második lényegesen átdolgozott kiadás

Dr. Bernátsky Jenőtől

250 oldalas, számtalan ábrával ellátott könyv ára 120.— Lei.

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában Brassó, Kapu-utca 56—58. az udvarban.

Műszaki könyvekben,

nyelvtanokban, szótárakban állandó nagyraktár a Brassói Lapok Könyvosztályában. Kérje díjtalan árjegyzékünket.

FONTOS, AKTUÁLIS KÖNYVUDONSÁG!

MOST JELENT MEG!

Szerzője: Dr. Gariner Pál ideggyógyorvos

LELKI BETEGSÉGEK KELETKEZÉSE ÉS GYÓGYÍTÁSA

A 176 oldalas vasos munka tartalomjegyzékéből: Bevezetés a modern lélektanba. — Az álomról. — A szorongó és félelmi állapotok keletkezése és gyógyítása. — Az iszony. — Büntudat. — A lelki gyógyítás irányelvei. — A hirtelen haláltól való félelem. — Álmatlanság. — Narkotikumok élvezete. — Szervi tünetek, szervi elváltozás nélkül. — Lelki eredetű szív, gyomor és bélbajok analízise. — Főfájás és migrén. — A kényszerállapotok keletkezése és gyógyítása. — A kényszerbeteg kriminalitása. — A szexuális élet fiziológiája. — A gyermek szexualitása. — Szexualitás és a társadalom. — A férfi társadalom erkölcsi paradigmái. — Funkciózavarok férfiaknál. — Álomértelmezés. — Homoszexuális analízise. — Funkciózavarok nőknél. — A hatalmi vágy szerepe a nő lelkiéletében. — A klimaxban levő nő analízise. — A depressziós állapotok és az öngyilkosság lélektana. — A melancholia és gyászállapotok lélektana. — A halálösztön. — A bűnhődési vágy. — A bevallási kényszer. — A bűnöző típusok analízise. — Stb. stb.

ARA 117 LEJ

Kapható: Brassói Lapok Könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56—58.

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és könyvkiadó R.-T. Brasov.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla